

vergadering **C114 – BIN7**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 31 januari 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Karin Brouwers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de gevolgen van gerechtelijke uitspraken voor de toepassing van het Reisbureaudecreet - 851 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over erkende moskeeën - 882 (2011-2012)	10
Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de harmonisatie van boekhoudsystemen voor openbare besturen - 836 (2011-2012)	17
Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het voortzetten van de juridische strijd via de Raad van Europa door de niet-benoemde burgemeesters - 863 (2011-2012)	22
Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het elektronisch stemmen en de beslissing van de Vlaamse Regering dienaangaande - 883 (2011-2012)	26
Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de nota 'Externe audit van de Vlaamse lokale besturen: algemene principes en implementatiestrategie', principieel goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 9 december 2011 - 837 (2011-2012)	30

■

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder

Vraag om uitleg van mevrouw Karin Brouwers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de gevolgen van gerechtelijke uitspraken voor de toepassing van het Reisbureaudecreet - 851 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Ik wil eerst kwijt dat ik betreurt dat de door mij ingediende interpellatie moest worden omgezet in een vraag om uitleg. Blijkbaar had de commissievoorzitter aan het Bureau geadviseerd dat de problematiek, waarover ik het zo dadelijk zal hebben, niet zwaarwichtig genoeg zou zijn voor een interpellatie. Ik laat het aan de collega's over om daarover te oordelen. Ik vind het in elk geval jammer, want nu kunnen we ons idee daarover niet kwijt in een motie. Een gerechtelijke uitspraak die de uitvoering en handhaving van een door dit parlement goedgekeurd decreet helemaal op de helling zet en verstrekken economische gevolgen heeft voor handelaars en consumenten, leek mij zwaarwichtig genoeg voor een interpellatie.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers, dergelijke zaken kunnen worden besproken in de regeling der werkzaamheden. U kunt overigens altijd een decreetgevend initiatief nemen. Dit hoeft niet te betekenen dat u er niets mee kunt doen.

Mevrouw Karin Brouwers: Dat klopt, maar het is toch wat anders.

Minister, de problemen met betrekking tot de uitvoering van het Reisbureaudecreet werden al aangekaart bij de bespreking van de beleidsbrief Toerisme in november. Ik vermeldde toen al dat de handhaving van dit decreet problematisch wordt door de systematische juridische acties van de Vlaamse Vereniging van Reisbureaus (VVR). Ook op een schriftelijke vraag van de heer van Rouveroy in verband met 'affiliate websites' antwoordde u op 1 december 2011 dat de ruime definitie van het begrip 'bemiddelen' in het Reisbureaudecreet aanleiding kan geven tot probleemsituaties.

De VVR heeft onlangs gelijk gekregen van de Rechtbank van Koophandel in Gent in een zaak die Fzj aangespannen had tegen reisorganisator Thomas Cook, omdat die zijn geschenkdoo, de Travel Box, ook aanbiedt buiten zijn reiskantoren, onder andere in grootwarenhuizen, speelgoedwinkels en boekenwinkels. De rechter volgde de VVR in haar interpretatie dat dit een inbreuk is op de wet van 1994 op de reisbemiddeling en het Reisbureaudecreet van 2007.

Ik citeer uit het vonnis van de rechtbank van koophandel: "Een reisbureau-activiteit wordt in het decreet gedefinieerd als een activiteit die bestaat uit het bemiddelen of sluiten van een overeenkomst tot het verstrekken van hetzij een combinatie van een reis of logies, hetzij het verstrekken door een derde van een reis of logies. Het kan bezwaarlijk betwist worden dat de Travel Box een reisbureau-activiteit is zoals door het decreet beoogd. (...) Verder is de verkoop van de Travel Box te aanzien als een contract van reisbemiddeling welke onderworpen is aan de bepalingen van de wet van 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reisorganisaties en reisbemiddeling."

Het arrest van het hof van beroep van 5 december 2011 bevestigt die redenering: "Deze handelswijze is strijdig met de eerlijke marktpraktijken en kan de beroepsbelangen van de andere gevestigde reisbureaus schaden, gezien deze laatsten onderworpen zijn aan een aantal voorwaarden en garantieverplichtingen, waaraan de gewraakte doorverkopers niet moeten voldoen en waardoor ze goedkoper kunnen werken. Er kan aan geïntimeerde geen rechtsmisbruik worden verweten omdat andere marktdeelnemers, bijvoorbeeld 'Vivabox', 'Flair', 'Vlaanderen Vakantiecheque' enzovoort niet in rechte zouden worden aangepakt, wat concurrentieel nadeel aan appellante zou berokkenen. Wanneer 'anderen' (ook) de wet

zouden overtreden, kan dit geen vrijgeleide zijn voor appellante, die trouwens hierin zelf ook initiatief jegens haar concurrenten had kunnen nemen.”

Anderzijds beperkt het Hof van Beroep het eerder uitgesproken volledige stakingsbevel tot de verkoop van de Travel Box die trips bevatten met minstens één overnachting – want enkel die vallen onder het toepassingsgebied van het Reisbureaudecreet – en die verkocht worden in verkooppunten die in het Vlaamse Gewest zijn gelegen. Als er na 1 maart 2012 toch nog een dergelijke Travel Box verkocht wordt buiten een erkend reisbureau, dan moet men een dwangsom van 2500 euro per dag en per inbreuk betalen. De kans is reëel dat de VVR gelijkaardige rechtszaken zal aanspannen tegen andere aanbieders van reiscadeacheques, zoals Bongo Bon of Vivabox, maar ook onze eigen cheques van Vlaanderen Vakantieland, provinciale of stedelijke toeristische diensten enzovoort.

Op die manier komt een groot stuk van het Reisbureaudecreet op de helling te staan. Moet een decreet waarvan de overheid de handhaving niet kan garanderen, wel gehandhaafd blijven? Zouden we het Reisbureaudecreet niet beter opheffen? In een tijd waarin de meeste toeristen zelf hun reis boeken via websites en dus buiten de erkende reisbureaus om, heeft het geen zin om een strenge vestigingswetgeving uit te werken voor reisbureaus, om zo de consumenten zogezegd te beschermen. De consumenten zijn immers al beschermd door de Reiscontractenwet. De reisbureausector zal zichzelf dringend opnieuw moeten uitvinden en zich meer moeten richten tot een cliënteel dat wel nog bereid is te betalen voor hun diensten, ik denk dan aan reizen op maat, bepaalde groepsreizen, wandeltochten, reizen voor specifieke doelgroepen en zo meer. Het is dan nog maar de vraag of we voor dergelijke reisbureaus dan nog een apart vergunningstelsel met een hele administratieve overhead nodig hebben.

Het Vlaams personeel dat hier nu mee bezig is op uw diensten kan perfect worden ingezet voor de uitvoering en de handhaving van het Logiesdecreet, dat onzes inziens veel belangrijker is, ook voor de reizigers die in ons land op logies komen.

Dit is trouwens ook de commissie Decreetsevaluatie, en dit decreet lijkt me bij uitstek geschikt om te evalueren. Is het decreet nog wel zinvol? Bereikt het de oorspronkelijke doelstellingen? Kan dit decreet door de overheid gehandhaafd worden? Blijkbaar niet. Zijn de hieraan verbonden kosten in verhouding met de gerealiseerde doelstellingen?

Minister, hebt u al kennisgenomen van de arresten van de rechtbank van koophandel en het hof van beroep in Gent? Deelt u mijn mening dat deze uitspraak verregaande en ongewenste gevolgen heeft voor de verkoop van de populaire reiscadeacheques buiten reisbureaus?

Zult u bij de reeds aangekondigde evaluatie van het Reisbureaudecreet ook deze problematiek aanpakken door bijvoorbeeld de definitie van reisbemiddeling restrictiever te maken? Zo ja, in welke zin? Zo neen, waarom niet?

Zult u de evaluatie van het Reisbureaudecreet versnellen gelet op de datum van 1 maart 2012 wanneer bovenvermelde dwangsommen moeten worden betaald? Misschien kan het parlement via een voorstel van decreet een wijziging doorvoeren. Ik zou daar graag uw mening over kennen. Van mij mag het ook worden afgeschaft, maar ik wil graag uw mening horen. Een evaluatie zal moeten uitmaken of we het al dan niet afschaffen, dan wel grondig bijstellen. Er zal een decretaal initiatief moeten worden genomen. Indien nodig kunnen we dat via het parlement doen.

Hebt u naar aanleiding van dit vonnis al contact opgenomen met uw federale collega die bevoegd is voor economie en consumentenzaken in verband met de gevolgen van dit arrest op de wet op de reisbemiddeling?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, ik heb vooraf enkele opmerkingen.

Mevrouw Brouwers, het feit dat uw vraag geen interpellatie geworden is, heeft natuurlijk alles te maken met het feit dat het beleidsdomein Toerisme niet thuishoort in deze commissie.

Ik heb dit al verschillende malen aangehaald. Het beleidsdomein Toerisme is hier het vijfde wiel aan de wagen en wordt niet serieus genomen. Het wordt trouwens ook in het parlement zelf door velen – ook binnen mijn eigen fractie, dat moet ik toegeven – niet ernstig genomen en dat komt natuurlijk doordat ze er niets van kennen.

In de vorige legislatuur zat Toerisme bij Buitenlandse Aangelegenheden en toen werd het wel ernstig genomen. De heer Verstreken kan daarvan getuigen. Toen werden wel interpellaties toegelaten. De legislatuur daarvoor zat het bij het beleidsdomein Economie, waar het misschien het beste thuishoort. Bij verschillende besprekingen van de beleidsbrief heb ik toch voorgesteld, ook aan uw fractie, mevrouw Brouwers, om te bekijken of we dit beleidsdomein eventueel kunnen onderbrengen in een andere commissie.

Voorzitter, mevrouw Brouwers, het verwondert me toch een beetje dat een lid van de meerderheid een decreet, dat unaniem werd goedgekeurd in dit Vlaams Parlement, zo maar afschiet en het frontaal afvalt.

Ik heb het misschien verkeerd begrepen, maar men zou de indruk kunnen krijgen dat alleen al door het gebruik van systematisch juridische acties, de VVR in een slecht daglicht wordt gesteld. Ik wil daartegen ingaan. We kunnen het de mensen van de VVR niet kwalijk nemen, het is een belangenvereniging van erkende reisbureaus. In die zin kunnen we hen niet kwalijk nemen, net zoals we het gisteren de syndicaten misschien niet kwalijk konden nemen dat ze opkwamen voor hun zogezegde belangen.

Mevrouw Brouwers heeft inhoudelijk natuurlijk wel een punt. Het begrip ‘bemiddelen’ moet misschien beter worden gedefinieerd. Mevrouw Brouwers had het over de Travel Box en de Vivabox die worden verkocht, maar er zijn ook reisbemiddelingen of reisaanbiedingen via de kranten of het internet en daarbij ontstaat hetzelfde probleem als met de boxen. Een betere definitie lijkt dan ook nodig en een versnelde evaluatie kan er misschien voor zorgen dat alles voor iedereen zo snel mogelijk duidelijk wordt.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister, ik wil me kort aansluiten omdat er toch iets aan de hand is in de relatie tussen de VVR en diverse initiatiefnemers. Mevrouw Brouwers verwijst in haar vraag naar een rechtsgeding ten opzichte van Thomas Cook, maar ik beschik over briefwisseling waaruit blijkt dat de VVR systematisch socioculturele verenigingen aanschrijft. De VVR schrijft daarin dat wanneer men iets organiseert, er met een reisbureau moet worden gewerkt. Als de mensen antwoorden dat ze met een reisbureau werken, komt er alsnog een dreigement dat ze ervoor moeten opletten dat ze met alles in orde zijn omdat de VVR anders naar de rechtbank zal stappen.

Het lijkt me, minister, dat een aantal uitklaringen nodig zijn met betrekking tot de interpretaties van het decreet over wat er juist onder valt, inzonderheid ten aanzien van socioculturele verenigingen, en dat ook de manier van werken, het optreden van de VVR moet worden bekeken. Is het nodig om iedereen die iets organiseert systematisch aan te schrijven en om zelfs te dreigen met rechtszaken? Ik wil u eventueel de briefwisseling overmaken. Dit lijkt me niet echt een correcte handelwijze. Dit is niet echt in proportie met wat men meent te moeten bestrijden.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Dit is een mooie illustratie van de spanning tussen regelgeving en vrijheid. Hoe vrij kan de vrije markt zijn? Dat is bijna het onderwerp van de discussie.

Ik deel vooral de bekommernis van de heer Van Malderen. Deze sector blijft zeer frequent elke alternatieve vorm van reizen aanvallen, en dat met een toon die niet aantrekkelijk is. Ik vind ook dat kampen en reizen van jeugd- en volwassenenverenigingen kwaliteitsvol moeten zijn, maar het is niet zo dat één sector of één bepaalde groep die kwaliteit kan bieden. De

toon die ze vaak in hun briefwisseling hanteren, laat te wensen over: laat dat duidelijk zijn. Ik steun mijn collega dus ten volle.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik wil me gewoon aansluiten bij alles wat de voorgaande sprekers hebben gezegd. Het kan inderdaad niet dat socioculturele verenigingen ten onrechte worden aangevallen, dat ze uiteindelijk worden aangevallen omdat ze de cultuurdecreten naleven. Ze halen mensen uit hun eenzaamheid. Ze organiseren activiteiten.

De meeste verenigingen die ik ken, doen dat met reisbureaus die een officiële licentie hebben gekregen van de regering, van Toerisme Vlaanderen. Ze doen een beroep op autobusmaatschappijen. Als ze meerdaagse reizen organiseren, al dan niet met het vliegtuig, gebeurt dat bij mijn weten altijd in samenwerking met een touroperator of reisbureau. Het kan niet dat men die mensen het mes op de keel zet. Ik heb ook een aantal brieven van de VVR gezien die zeer agressief zijn, die de mensen de stuipen op het lijf jagen, terwijl die mensen gewoon socioculturele activiteiten organiseren. Dat kan niet de bedoeling zijn van het Reisbureaudecreet. Als men die richting uitgaat, dan lijkt een aanpassing me inderdaad nodig, zoals een collega heeft gesuggereerd. In dit geval gaat het alleen over Thomas Cook, want dat is de groep achter de Travelbox. Dan vind ik echter dat de VVR ook alle anderen moet aanschrijven of voor de rechtbank moet dagen.

Ik vraag me trouwens af hoe de leden van de VVR er zelf over denken. Een aantal leden hebben me immers gezegd zich te distantiëren van een aantal praktijken. Socioculturele verenigingen komen bij hen boeken en ze houden niet van die agressieve aanpak. In het licht daarvan is er misschien een evaluatie van het decreet nodig. Als ik me niet vergis, dateert dat al van 2007.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, mevrouw Brouwers, zoals u had verwacht, is het antwoord op uw eerste vraag bevestigend. Ik deel uw mening dat die uitspraak inderdaad verstrekken zou kunnen hebben. Het hof oordeelt dat ook de doorverkopers van de Travelbox – in die mate dat reisprestaties met logiesverstrekking worden aangeboden, want er zijn ook andere aanbiedingen – handelen in reisactiviteiten en onderworpen zijn aan de vergunningsplicht van het Reisbureaudecreet van 2 maart 2007. Door een dergelijke interpretatie zou het dus kunnen dat alle cadeaubonnen die een verblijf in logies behelzen, niet langer te koop kunnen zijn in de distributiekanaalen waar de bevolking ze het vaakst en ook het meest aankoopt, tenzij, zoals het arrest stelt, die kanalen zich zouden conformeren aan het Reisbureaudecreet. Andere cadeaubonnen, zonder overnachting, kunnen wel in de handel blijven.

Cadeaubonnen zijn erg populair. Dat weten we allemaal. Het grootste deel van de verkoop ervan gebeurt momenteel zeker nog in de huidige distributiekanaalen. Het klopt dat men die bonnen ook online kan kopen, en sommige bedrijven zetten ook eigen winkels op om hun gamma te verkopen, maar de bonnen zouden niet zo ruim in de winkels aanwezig zijn als dat verkoopskanaal niet erg belangrijk zou zijn. De cijfers van de verkoop van de Vlaanderen Vakantiecheque bevestigen dat: bijna 60 procent van die cheques gaan over de toonbank van een winkel. De online verkoop van de Vlaanderen Vakantiecheque is dus goed voor ongeveer 40 procent. Trouwens, als mensen een cadeau willen kopen, gaan ze meestal naar een winkel. Vaak gaat het ook om een impulsaankoop. Men komt binnen in een winkel waar dergelijke bonnen te koop zijn, ontmoet het product, en aangezien men toch nog een cadeautje moet kopen voor een feestje waarop men is uitgenodigd, koopt men een idee dat daar klaarligt.

Mevrouw Brouwers, met betrekking tot de grondige evaluatie van het hele Reisbureaudecreet verwijs ik naar mijn antwoord zo dadelijk op uw vierde vraag. Ik gaf mijn departement en Toerisme Vlaanderen al de opdracht om het vonnis en het arrest grondig te onderzoeken op de gevolgen ervan, en me mogelijke oplossingen aan te reiken. Diverse leden zullen zich

herinneren dat we met het Reisbureaudecreet in de vorige bestuursperiode hebben getracht het statuut van de reisbureaus te actualiseren, en ook te moderniseren. De activiteit van reisbureaus, en de meerwaarde van reisbureaus in het bijzonder, bestaat in het geven van advies en het voorstellen van reizen en reispakketten, uiteraard met het oog op het sluiten van een contract. Wie een bon koopt, moet echter nog een contract sluiten met een logies. Hij moet nog zijn keuze maken. Hij koopt slechts een waardebon. Het lijkt me niet zinvol om de verkoop van dergelijke bonnen als een vergunningsplichtige activiteit te beschouwen, omdat we zo alle aanbieders zouden verplichten over een reisbureauvergunning te beschikken. Ze zouden dan moeten voldoen aan alle decretale voorwaarden qua beroepsbekwaamheid en financiële aspecten, zoals eigen vermogen, verzekeringen, borgstelling, enzovoort.

Daarnaast is ook de cel Handhaving van de dienst Toeristische Vergunningen van het Departement internationaal Vlaanderen (DiV) gebonden aan het arrest. Dat zou kunnen leiden tot de opmaak van veel processen-verbaal, omdat inbreuken op het Reisbureaudecreet nu eenmaal moeten worden opgespoord. Met betrekking tot deze casussen kan dat niet de bedoeling zijn. Bijgevolg ben ik van oordeel dat, nu de uitspraak in eerste aanleg is gevolgd door een arrest van een hof van beroep, er een toevoeging aan het decreet zou moeten plaatsvinden. Er moet met name een bijkomende grond van vrijstelling van de vergunningsplicht worden toegevoegd. We moeten beogen dat handelaars – boekenwinkels, supermarkten, geschenkenwinkels enzovoort – die vouchers verkopen die als betaalmiddel gelden bij meerdere logiesaanbieders – zoals de Vlaanderen Vakantielandcheques, de Bongobons, de Travelboxen, de Vivaboxen enzovoort –, geen exploitatievergunning als reisbureau hoeven te hebben.

De handelaar daarentegen die een voucher verkoopt waarmee je slechts bij één logiesaanbieder terechtkunt, moet daarvoor wel over een reisbureauvergunning beschikken, omdat je dan een voorschot betaalt op één welbepaald reiscontract. Dat is iets anders. Die bonnen zijn vaak waardebonnen die toegang geven tot een heel gamma. Daarna sluit je een contract, ga je naar een bepaald logies of touroperator. Het is een waardebon, en geen voorschot op een contract. Als je een voucher koopt die wel degelijk een voorschot is op één welbepaald contract, zit je in een andere situatie. Dan heb je geen keuze meer.

Dit is mijns inziens eenvoudig te regelen. Ik kan daarvoor een ontwerp van decreet indienen, maar misschien kan ook het parlement een initiatief nemen, want het is nogal dringend. Ik ben bereid om daartoe een tekst ter beschikking te stellen. Ik wil dit ook los zien van de grondige evaluatie. We moeten bij dit particuliere punt snel handelen. Er zijn dwangsommen aan verbonden. Dit kan uitgebreid worden tot acties tegen andere waardebonnen, wat niet de bedoeling kan zijn geweest van de decreetgever. Als je het decreet echter strikt interpreteert, kun je zeggen dat dit een bemiddeling is bij het sluiten van een contract. Maar dat is niet wat door ons allen was beoogd.

In uitvoering van het regeerakkoord om kennis en knowhow met betrekking tot beleidsevaluatie zo veel mogelijk op te bouwen binnen de administratie van de Vlaamse Gemeenschap, zal de beleidscel Toerisme van het Departement internationaal Vlaanderen deze evaluatieoefening zelf uitvoeren. In zijn aanpak van de evaluatie van het Reisbureaudecreet heeft het departement aangegeven dat het mij tegen het paasreces een ontwerprapport zal bezorgen. De evaluatie zal enerzijds peilen naar de mate waarin het decreet heeft bijgedragen tot de doelstellingen die ermee worden beoogd. Anderzijds worden ook eventuele niet-beoogde of niet-gewenste effecten van het decreet in rekening gebracht en wordt nagegaan in welke mate het decreet voldoende rekening houdt met de ontwikkelingen in de sector.

In een eerste fase wordt op zoek gegaan naar zo veel mogelijke relevante data die indicaties kunnen opleveren over de mate waarin de uitvoering van het decreet de beoogde vijf doelstellingen heeft bereikt: een betere bescherming van de consument, het op peil houden van het aantal reisbureaus met een kwaliteitsgarantie, het bestrijden van oneerlijke

concurrentie, het bijdragen tot een gunstiger ondernemingsklimaat voor de reissector in Vlaanderen, en het vrijwaren van de reisbemiddelingsactiviteiten van de socioculturele sector. In een volgende fase worden de resultaten van de eerste fase afgetoetst en geïnterpreteerd met de collega's die instaan voor de uitvoering en handhaving van het decreet. In een laatste fase wordt de reissector schriftelijk bevraagd, desgevallend aangevuld met interviews. Op basis van de resultaten van de gegevensverzameling uit de eerste fase en de resultaten van de bevraging zal mij een eindrapport worden voorgelegd.

Collega's, ik wil niet vooruitlopen op die evaluatie. Er moet nu snel actie ondernomen worden om de ongunstige effecten van het arrest van het hof van beroep te vermijden. Wat de totale evaluatie betreft, mevrouw Brouwers, ben ik het niet met u eens dat dit decreet beter zou verdwijnen. Wij krijgen de cowboys weg uit het terrein. Er zijn in het verleden tal van voorbeelden geweest van malafide handelaars die aan de lopende band voorschotten inden, vervolgens failliet gingen en met de noorderzon verdwenen. Als ik nu klachten ontvang, gaat het nog altijd om goedgelovige consumenten die online een contract hebben geboekt met een Nederlands of ander reisbureau en die plotseling hun centen kwijt zijn.

Bovendien stellen wij bepaalde waarborgen inzake beroepsbekwaamheid. We stellen ook ethische waarborgen, wat ook belangrijk is voor een aantal collega's hier. Reisbureaus moeten de ethische code van de World Tourism Organization (UNWTO) onderschrijven, wat evenzeer belangrijk is. Zij bieden natuurlijk ook een aantal garanties. Enkele vrienden van mij hebben als gevolg van de IJslandse aswolk, meer dan hen lief is, vastgezet in verre reisbestemmingen. Degenen die met een reisbureau gewerkt hadden, waren op heel korte tijd terug, omdat zij de garanties hadden van een verzekering en een vervangaanbod. We mogen het kind dus niet met het badwater weggooien.

Ik ben het wel met u eens dat we moeten evalueren. Dat is ook zo afgesproken. Wat dit specifieke punt betreft, kunnen we echter niet wachten op de totale evaluatie. Ik wil sneller gaan dan wat in uw vraag begrepen was. Wat mij betreft, mag het gerust een parlementair initiatief zijn, omdat we dan wat aan snelheid winnen, vergeleken met een ontwerp van decreet.

Wat de socioculturele sector betreft, heb ik geen kennis van de door sommigen onder u als agressief bestempelde praktijken. Ik kan wel bevestigen dat de vergunningsplicht niet geldt voor diegenen die de reisbureau-activiteit uitsluitend uitoefenen met niet-commerciële doeleinden en binnen het kader van hun onderwijzende taak of van hun jeugd-, sport-, cultuur-, welzijns-, gezondheids- of volwassenenwerk. Dat is uitdrukkelijk zo opgenomen in het decreet. Ik weet dat daar ook soms misbruiken in bestaan. Er zijn mensen in bijvoorbeeld de onderwijssector die zich in de feiten gedragen als een organisator van vele reizen per jaar. Dat is natuurlijk ook niet de bedoeling. Een reis organiseren in het kader van de onderwijsinstelling bijvoorbeeld is uiteraard niet vergunningsplichtig. Dat wil ik, voor zover nodig, nog eens uitdrukkelijk beklemtonen.

Ik heb nog geen contact gehad met de federale overheid. Ik heb mijn departement wel de opdracht gegeven om de eventuele impact van het recente arrest op de Reiscontractenwet uit 1994 na te gaan. Reiscontracten zijn een federale bevoegdheid. Ik ga ervan uit dat de Federale Overheidsdienst (FOD) Economie op de hoogte is van dit arrest en bekijkt of er maatregelen moeten worden genomen. In eerste instantie moet het decreet zelf verfijnd worden. Er moet een uitdrukkelijke uitsluitingsgrond aan worden toegevoegd.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Mijnheer Sintobin, een decreet dat intussen vijf jaar oud is, mag mijns inziens altijd wel eens geëvalueerd worden. We leven in een tijd waarin alles veel sneller gaat, zeker met de technologie van vandaag. Er is hier gewoon sprake van voortschrijdend inzicht.

Minister, ik heb de steen in de kikkerpoel willen gooien door meteen voor een afschaffing te pleiten. De bescherming tegen malafide handelaars zou eigenlijk al via de federale wet

geregeld moeten zijn. Ik wacht ook op de grondige evaluatie. We zullen zien wat daarin staat over al deze zaken.

Ik ben het ermee eens dat we het huidige decreet snel moeten repareren. Dat is geen mooie manier van decreetgeving, maar om rechtszekerheid te bieden aan alle uitbaters van winkels, reisbureaus en kopers, zullen we snel een voorstel van decreet indienen. Ik ben zeker bereid om daaraan mee te werken. Voor de rest wacht ik op de evaluatie. Ik hoop dat we die hier dan zeer grondig kunnen bespreken. U stelt bijvoorbeeld dat het onderwijs en socioculturele verenigingen uitdrukkelijk uitgesloten zijn, maar waarom krijgen ze dan toch altijd weer brieven van de VVR? We moeten dat binnenkort eens grondig bekijken. Nu moeten we al onze aandacht vestigen op een kleine aanpassing van het decreet.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik ben een beetje verbaasd over de reactie van mevrouw Brouwers met betrekking tot de bestrijding van malafide aanbieders van reizen. Reizen, reisbureaus en alles wat daarmee samenhangt, is een uitsluitend Vlaamse materie. Ik hoor mevrouw Brouwers er nu voor pleiten dat dit zou moeten gebeuren door de federale overheid. Dat verbaast mij.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Het duidelijke antwoord van de minister met betrekking tot de positie van de socioculturele verenigingen is uiteraard positief. Ik hoop dat de auteurs van brieven aan die verenigingen het verslag van deze vergadering er eens op nalezen. Dat neemt echter niet weg dat dat vandaag ook al in die bewoordingen in het decreet staat en dat er ondanks die duidelijkheid een praktijk bestaat waarbij men bijna inquisitiegewijs probeert mensen onder druk te zetten.

Minister, het zou goed zijn dat, ongeacht de evaluatie en ongeacht wat hier in het parlement wordt voorgesteld aan decreetswijzigingen, u contact zou opnemen met de VVR, om die organisatie erop te wijzen dat er zoiets bestaat als maat en proportie tussen wat men probeert te beogen – de cowboys eruit halen en consumenten beschermen tegen malafide praktijken – en de traditie van scholen en socioculturele verenigingen die reizen aanbieden en die, gezien alle verzekeringsperikelen en dergelijke, meestal met reisbureaus werken. Die mensen verdienen onze lof, en niet zozeer een kwade brief en het dreigement van een rechtszaak.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Wij zijn wel bevoegd voor Toerisme, maar er bestaat nog zoiets als consumentenwetgeving en vestigingswetgeving. Dat is wel een federale component. Het is dus niet omdat wij volledig ons ding kunnen doen in verband met Toerisme, dat er niet nog een aantal zijaspecten zijn die daar nauw mee samenhangen, als het gaat over een consument die een reis boekt.

In die zin kunnen we niet genoeg de noodzaak beklemtonen van overleg tussen de verschillende bevoegde ministers die bij dit dossier betrokken zijn. Er is nu eenmaal een federale component, en in het belang van de consument is het belangrijk dat we dat niet uit het oog verliezen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw Brouwers, ik was ook verrast door wat u zei. Het kwam inderdaad over als een pleidooi voor een refederalisering van de bevoegdheid, wat ik absoluut niet ondersteun. Wij zijn bevoegd voor het vergunningenbeleid.

Wat de heer Kennes zegt, is iets anders. Je kunt altijd afstemmen. De federale overheid is bevoegd voor het overeenkomstenrecht. Dan zit je met individuele handelingen van consumenten die naar de rechtbank moeten stappen en dergelijke meer. Hier leggen wij kwaliteitsgaranties op aan de reisbureaus. Wij zeggen dat ze over een bepaald eigen

vermogen moeten beschikken, dat ze een bepaalde bekwaamheid moeten bewijzen. Ze moeten ook de ethische code van de UNWTO naleven enzovoort. Ik vind het belangrijk dat we die garantie geven. Dat staat voor een kwaliteitslabel.

Ten tijde van de aswolk hebben we het verschil gezien tussen diegenen die via een erkend reisbureau een reis hadden geboekt en diegenen die dat niet hadden gedaan. Via het reisbureau had men de ondersteuning om snel terug te keren en dergelijke meer.

Mijnheer Van Malderen, ik ben niet mijn broeders hoeder, laat staan de hoeder van de VVR. Ik wil er wel altijd contact mee opnemen, maar het zou mij dan wel genoeg doen als ik die briefwisseling kan krijgen. Het decreet is heel duidelijk en sluit uitdrukkelijk uit.

De VVR is een belangenvereniging. Ik kan hen niet tegenhouden om bepaalde acties te ondernemen, maar dat belet niet dat ik eens contact kan opnemen, mocht blijken dat daar aanleiding toe bestaat aan de hand van acties die zij ondernemen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Minister, ik heb helemaal niet gepleit voor het refederaliseren van deze zaken. Daar gaat het niet om. De vraag is of de consument voldoende beschermd is door de bestaande federale wetgeving. Een vergunningensysteem op poten zetten dat zoveel administratieve lasten meebrengt, is dat dan de moeite waard? Dat heb ik willen afwegen. Blijkbaar volstaat de federale wetgeving volgens u niet. Dan zullen we wel zien hoe we daar verder mee omgaan. Ik neem aan dat we een grondige evaluatie en desnoods ook een grondige bijsturing van het decreet mogen verwachten, na de snelle reparatie binnenkort.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over erkende moskeeën - 882 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, in het kader van uw inburgerings- en integratiebeleid pleit u ervoor om dringend werk te maken van een Vlaamse imamopleiding. Aanstane donderdag staat overigens een conceptnota van de heer Sannen op de agenda, die we in de commissie Onderwijs verder zullen bespreken.

Maar wat baat een Vlaamse imamopleiding zonder erkende moskeeën? Geen erkenning betekent immers geen subsidiëring. En zonder subsidiëring is er geen legale tewerkstelling mogelijk van imams die in Vlaanderen hogere studies hebben gedaan. Een deel van het probleem ligt dus bij het lage aantal erkende moskeeën in Vlaanderen.

In de studie 'Imams en islamconsulenten in Vlaanderen – hoe zijn ze georganiseerd?' van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid staan enkele cijfers over het aantal moskeeën en erkende moskeeën per regio vermeld. Zo zijn er in Vlaanderen 151 moskeeën, waarvan 17 erkende. In Wallonië zijn er 76 moskeeën, waarvan er 43 erkend zijn. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest telt 54 moskeeën, waarvan 8 erkende moskeeën. In percentages uitgedrukt, betekent dat voor Vlaanderen 11,26 procent, voor Wallonië 56,58 procent en voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest 14,81 procent. Vooral het verschil tussen Vlaanderen en Wallonië valt op.

In een interview in De Morgen van 14 januari laatstleden zei u dat het lage aantal erkenningen van moskeeën omhoog moet. De oorzaken van het lage aantal zijn aan de ene kant het hoge percentage negatieve adviezen en het trage verloop en de complexiteit van de procedures, en aan de andere kant de financiële ondersteuning door het land van herkomst,

die een officiële erkenning zo goed als overbodig maakt. Dit alles belet inderdaad niet dat u maatregelen kunt nemen om moskeebesturen ertoe aan te zetten aanvragen tot erkenning in te dienen.

In de al genoemde studie, meer bepaald in het deel ‘Achtergrond en activiteiten in kaart gebracht’, staan een aantal aanbevelingen inzake erkenning van zowel moskeeën als imams. Ik beperk mij tot twee kerngegevens. Ten eerste wordt de aanbeveling meegegeven om de imam los van de moskee te erkennen. Ten tweede wordt een volledige omsluiting van de islamitische gemeenschap volgens de huidige erkenningspolitiek als weinig waarschijnlijk beschouwd.

Minister, rekening houdende met het feit dat het onderzoek liep tot december 2011, had ik graag van u vernomen of de voormelde aanbevelingen al uw aandacht hebben gekregen. Hebt u daarover ook al een standpunt ontwikkeld? Hebt u een verklaring voor het opvallend grote verschil tussen het aantal erkenningen in Vlaanderen en Wallonië?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, collega's, dit is zo'n beetje een voortzetting van het minidebat dat we enkele weken geleden hadden naar aanleiding van een actuele vraag over een onderzoek naar de imams. Toen was het vooral toegespitst op de taal, maar uiteraard is dat maar één aspect van het dossier.

Ik heb toen gezegd dat het in mijn ogen goed zou zijn dat er in Vlaanderen meer moskeeën erkend konden worden, omdat aan die erkenning heel wat vereisten gekoppeld zijn. Die vereisten hebben onder meer te maken met de inburgeringscursus wanneer mensen van buitenaf komen, maar ook met het gebruik van het Nederlands, contacten met de lokale besturen enzovoort. Dankzij dat besluit, dat voortbouwt op het decreet, zijn er dus heel wat kwaliteitseisen of voorwaarden die maken dat, wanneer er een erkenning is, je daar als overheid meer greep op hebt en dat er een aantal toetsstenen zijn.

Wat mij problematisch lijkt in de tekst van de vraag van mevrouw Pehlivan, is de erkenning van een imam los van een moskee. Ik ervaar het als een inbreuk op de scheiding van Kerk en Staat wanneer de overheid bedienaars erkent. Wij hebben een systeem waarbij we plaatsen erkennen. Om gefinancierd te worden vanuit het budget van Justitie, moet aan een aantal eisen worden voldaan. Als de overheid los van een plaats gewoon de vorming, de kennis of de status van een bedienaar erkent, dan komen we in conflict met het systeem dat wij al sinds 1830 kennen. De aanbeveling kan dan wel in een rapport staan, ik zou er toch veel voorbehoud bij willen maken.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, dames en heren, mevrouw Pehlivan, de studies waaraan u refereert, zijn studies die voor het eerst de maatschappelijke positie van de imam, van de islamconsulent en de socioculturele rol van de moskee in kaart brengen. De studies werden drie weken geleden opgeleverd, we hebben er al een klein debat over gevoerd in de plenaire vergadering naar aanleiding van een actuele vraag.

Ik beklemtoon dat de bevraging tot stand kwam met de medewerking van een aantal islamitische koepels. Ik heb ze trouwens uitgenodigd bij de voorstelling van de studie. De bereidwilligheid om samen verder te werken op een aantal sporen was heel groot. Ik heb voorlopig, naar aanleiding van de studie, drie doelstellingen voorop gesteld.

Een, het positieve effect van een erkenning is beter gekend bij moskeebesturen. Uit de studie blijkt dat moskeeën die erkend zijn, dat als positief ervaren terwijl ze eerder een zekere terughoudendheid aan de dag legden om de procedure aan te vatten, om erkend te zijn, ook vanuit het oogpunt van de scheiding tussen Kerk en Staat. Ze ervaren de erkenning als positief en ze merken dat die een bijdrage kan leveren voor meer “omsluiting van de

islamitische gemeenschap”, zoals de studie dat noemt. Twee, er wordt werk gemaakt van een imamopleiding. Drie, de interlevensbeschouwelijke dialoog wordt gestimuleerd.

Ik vind het belangrijk dat de islam zich inpast in onze samenleving die gebaseerd is op de ideeën van de Verlichting, de pluralistische samenleving met de vrijheid van levensbeschouwing, religieus of niet-religieus, met een scheiding van Kerk en Staat en geen staatsgodsdienst.

Het klopt dat er nog maar weinig moskeeën in Vlaanderen erkend zijn. In tegenstelling tot wat in het onderzoek staat, zijn er op dit moment 24 moskeeën erkend in plaats van 17. Dat leidt tot 16 procent en dat is meer dan in Brussel, waar heel veel meer islamieten wonen. Ik wil ook ontkennen dat er in Vlaanderen maar 2 moskeeverenigingen zouden zijn met een erkende imam, er zijn er wel degelijk 8. Ik weet dat dit in een krantenartikel stond, maar daarom is het nog niet juist.

Ik acht het niet wenselijk om de erkenningsprocedure zoals de Vlaamse Regering ze heeft uitgewerkt, aan te passen. Ik heb dit al beklemtoond. Ik herinner u even aan de voorwaarden die zijn opgesomd in het besluit van de Vlaamse Regering.

Een, de volledigheid van het aanvraagdossier. Het aanvraagdossier moet een aantal data bevatten over de aanvrager, over wie deel uitmaakt van de vereniging enzovoort.

Twee, de financiële leefbaarheid van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschap.

Drie, de maatschappelijke relevantie van de plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap. We vragen dus ook advies aan de lokale overheid, aan de stad of gemeente en dat blijkt zinvol te zijn.

Vier, de correcte toepassing van de wetgeving inzake het gebruik van de talen in bestuurszaken.

Vijf, de verbintenis inzake het voldoen aan de bij decreet vastgestelde inburgeringsplicht door de huidige en toekomstige geestelijke bedienaars.

Zes, de verbintenis van de plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap om individuen die handelen of oproepen om te handelen in strijd met de Grondwet en het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, te weren uit de organisatie en werking van de plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap.

Zeven, de verbintenis om, behoudens incidentele overmacht, in geen geval, op welkdanige wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten, als zij in strijd zijn met de Grondwet en het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en om individuen of verenigingen te weren uit gebruikte lokalen en plaatsen, wanneer die personen oproepen of handelen in strijd met de Grondwet en het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Ik meen trouwens niet dat de voorwaarden die we formuleren, de oorzaak zijn van het lage aantal aanvragen. Ik merk dat steeds meer dossiers in orde zijn, en als zo'n dossier, dat volledig in orde is en een positief advies heeft gekregen van de Staatsveiligheid en van de lokale gemeenschap, kan het worden erkend.

Uit de studie leer ik wel dat er heel wat moskeeën en imams beducht zijn voor wat zij overheidsbemoeienis noemen, wellicht ligt daar een belangrijke oorzaak. Het is daarom belangrijk dat de studie gebeurt en dat de koepels toegeven dat een erkenning eigenlijk positief is, dat ze zich daarmee inschakelen in onze samenleving en daardoor contacten legt met de lokale gemeenschap.

Ik heb in functie van de eerste doelstelling die ik zopas heb geformuleerd, gevraagd aan mijn administratie om de mogelijke knelpunten op te lijsten. Ik heb ook de opdracht gegeven om – maar dat was vroeger al zo en dat geldt trouwens voor de gehele administratie in alle dossiers – coöperatief te zijn en oplossingsgericht indien dossiers niet in orde zijn. Wat men mij nu signaleert, is dat er steeds meer ervaring en expertise bij de islamitische gemeenschap zit en

dat er veel minder dossiers zijn dan in het begin die niet voldoen aan de gestelde voorwaarden. Als het pas geeft, moet de administratie behulpzaam zijn om tot een oplossing te komen.

In Wallonië zijn er inderdaad al veel meer erkenningen. De reden daarvan ken ik niet. Ik weet dat ze massaal, zo niet allemaal, werden goedgekeurd in één jaar, in 2007. Het is heel raar dat ze heel sterk geconcentreerd zijn. Ik weet ook dat er ondertussen in Wallonië zes weer werden ingetrokken. Wij stellen strikte eisen en dat biedt misschien betere garanties voor de verdere activiteiten die conform de normen zijn die Vlaanderen vooropstelt in het erkenningsbesluit.

De studie bevestigt eveneens dat er werk moet worden gemaakt van een imamopleiding. Op dit moment komen alle imams immers uit het buitenland. Dat heeft een aantal nefaste gevolgen heeft zoals een taalkloof. De imams die in het buitenland opgeleid zijn, spreken meestal geen Nederlands. Er is ook een generatiekloof. De imams kunnen niet communiceren met jongeren die het Nederlands als moedertaal hebben. Ook hebben ze onvoldoende voeling met de lokale context met betrekking tot wat belangrijk is en dat holt hun raadgevende functie uit. Uit de studie leren we ook dat een imam niet mag worden vergeleken met een parochiepriester, dat het raadgevers, voorgangers en predikers zijn. Als dat gebeurt in een context die niet gerelateerd is aan de context waarbinnen de gelovigen, de jonge mensen leven, als de imam uit een ander land komt en hij de taal niet spreekt, dan kan ik me inbeelden dat het bijzonder moeilijk is om relevante raad te geven, om relevant te prediken en dergelijke. Er blijkt een groeiende kloof te ontstaan tussen jongeren die hier opgegroeid zijn en het Nederlands als moedertaal hebben, en de imam. De jongeren vragen een imam die Nederlands spreekt en die binnen hun context figureert en die context kent.

Ik kom tot uw vraag. Ik denk namelijk dat bovenstaande beleidsdoelstellingen niet los van elkaar kunnen worden gezien. Het is van belang dat imams Nederlands praten, voeling hebben met de lokale context en daarvoor hier een opleiding kunnen volgen. Ik meen dat dit een gunstig effect kan hebben op de erkenning van imams en van moskeeën. Immers, als de imam meer voeling krijgt met onze samenleving, zal hij weten dat er in Vlaanderen een relatieve scheiding van Kerk en Staat bestaat en dat het niet onze bedoeling is ons te mengen in hun inhoudelijke werking. Bovendien zal die imam meer en beter kunnen communiceren met al zijn gelovigen en vooral met de jongeren. De imam is immers een raadgever en die functie kan hij niet uitoefenen indien men niet kan praten met elkaar. Door hieraan tegemoet te komen, biedt de imam een waardevol alternatief voor de soms radicaliserende stemmen.

Ik wil nog meegeven, hoewel het de bevoegdheid is van collega Smet, dat de opleiding gedragen zal moeten zijn door zoveel mogelijk islamitische koepels zodat de afgestudeerde imams wel degelijk werk vinden. Alleen op die manier kan een opleiding het erkenningsbeleid beïnvloeden en vice versa.

Mevrouw Pehlivan, het loskoppelen van enerzijds de erkenning van imams en anderzijds de erkenning van moskeeverenigingen, zou mijns inziens breken met alles wat in dit land ter zake als regel geldt. Het is trouwens een federale bevoegdheid, dat weet u. Het is ook de federale overheid die de rooms-katholieke priesters betaalt die verbonden zijn aan een parochiewerking. Het betaalt niet de priesters die lid zijn van een orde van paters, want zij krijgen geen erkenning en uiteraard ook geen materiële ondersteuning. Wat u vraagt, zou een breuk zijn met het bestaande systeem.

Bovendien werd dit vastgelegd in een samenwerkingsakkoord van 2008 tussen de gewesten, de Duitstalige Gemeenschap en de federale overheid betreffende onder andere de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten en de instellingen belast met het beheer van de temporalien van de erkende erediensten. Zoals u weet, is het vaststellen van een kader voor de benoeming van eredienstbedienaars een federale bevoegdheid, net als de bezoldiging van de benoemde bedienaar. Dit is onlosmakelijk gekoppeld aan de erkenning van de moskeeverenigingen op Vlaams niveau.

Een wijziging zou een fundamentele wijziging met zich meebrengen van wat de federale regel is en van het samenwerkingsakkoord. Ik meen dat het geen goede zaak zou zijn indien de federale overheid zou overgaan tot het betalen van imams die niet meer verbonden zijn aan een moskeevereniging, want dan zetten we het hele bestaande systeem op de helling en dan wordt er straks ook aanspraak op gemaakt door alle priesters van de rooms-katholieke kerk en andere, die niet aan een parochie verbonden zijn. Dit is niet het systeem waarmee in onze samenleving subsidies verleend worden, wij doen dit omdat ze gerelateerd zijn aan een gemeenschapswerking, gekoppeld aan een bepaalde locatie. We geven geen subsidies omdat mensen gaan contempleren in een klooster – met alle respect voor de mensen die dat doen – of omdat ze op hun eentje als priester of imam door het leven gaan. Dit geldt voor alle erediensten. We mogen dit niet loslaten, ook niet voor wat de moskeeën betreft.

Voor uw derde vraag verwijs ik naar mijn antwoord op uw eerste vraag. De onderzoekers zijn ervan overtuigd dat het erkennen van moskeeverenigingen daadwerkelijk bijdraagt tot de integratie van de islamitische gemeenschap, maar zoals ik al opmerkte, ben ik het er niet mee eens dat de regelgeving nadelig is voor het aantal erkenningen. Ik meen ook te merken dat de Moslimexecutieve, ondanks haar inhoudelijke meningsverschillen, haar administratieve ondersteuning bij het opstellen van de dossiers ter harte neemt. De meest recente dossiers zijn volledig in orde. Daarnaast zijn ook de fundamentele voorwaarden op het vlak van de betrokkenheid van de moskeeverenigingen bij de samenleving essentieel bij de erkenningsprocedures en daar wens ik in geen geval van af te wijken.

Ik herhaal dat ik geen sluitend antwoord kan geven op de vraag waarom het aantal erkenningen in Vlaanderen achterblijft op het aantal erkenningen in Wallonië en Brussel. Ik zie bijvoorbeeld dat Wallonië geen taaleisen stelt, maar dat is wellicht ook veel minder nodig omdat veel imams uit voormalige Franse kolonies komen: Marokko, Tunesië en Algerije. Het gaat dus om mensen die het Frans beheersen. Dat kennen we bij ons niet. Uit de studie blijkt dat het gebrek aan kennis van het Nederlands echt een pijnpunt is. Dat betekent niet dat wij op dit punt de normen moeten afzwakken. Er is geen vergelijkend onderzoek gebeurd naar het verschil tussen Wallonië en Vlaanderen. Mij werd gesignaleerd dat de erkenningen daar in groten getale zijn gebeurd in één welbepaald jaar. Ik herhaal ook dat er ondertussen zes erkenningen weer werden ingetrokken in Wallonië.

Rekening houdend met onze bevoegdheid is het logisch dat elk gewest zijn eigen accenten legt. De Vlaamse Regering heeft – mijns inziens terecht – als een van de voorwaarden gesteld dat de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschap zich echt moet inschakelen in de lokale gemeenschap van de gemeente waartoe zij behoort.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Het heeft me toch een beetje tot nadenken aangezet. En misschien heeft Vlaanderen te weinig kolonies gehad die Nederlandstalig waren, maar dit tussen haakjes.

Ik denk aan bepaalde landen waar imams wel op een ander niveau worden erkend, bijvoorbeeld Turkije. In Turkije zijn er wel imamopleidingen, en veel mensen die de opleiding gevolgd hebben, zijn niet verbonden aan een moskee. Het klopt natuurlijk dat de context en de structuur daar helemaal anders zijn dan hier, maar hier woont toch ook een grote islamitische gemeenschap en misschien moeten we toch eens kijken hoe het er in andere landen aan toe gaat. Ik besef natuurlijk ook dat bepaalde structuren eeuwenlang bestaan en dat we die niet zomaar omver kunnen gooien, maar in een bepaalde context valt een en ander misschien mee te nemen. Ik weet ook dat dit niet alleen een bevoegdheid van Vlaanderen is: er is ook een link naar de federale bevoegdheid. De erkenning is Vlaams, maar het financiële aspect bevindt zich voor een stuk op het federale niveau. U hebt bevoegdheid ter zake, evenals de minister van Onderwijs. Donderdag zullen we de discussie met een aantal collega's voortzetten in de commissie Onderwijs.

De bijdrage van de studie is heel positief. We hebben een aantal heel concrete cijfers gekregen. De studie geeft ook een overzicht van de verschillende moskeeën die hier aanwezig zijn, hun aantal en de erkenningen. We kunnen er voor een stuk uit vertrekken. Ik ken zelf een aantal moskeeën die officieel erkend zijn, in Gent bijvoorbeeld, en het klopt dat die mensen zich veel meer betrokken voelen. We kunnen een erkenning dus eigenlijk alleen maar als positief ervaren.

Ik weet niet of ik deze discussie nu moet opentrekken, maar ik kende toch ook een aantal heel progressieve imams, die vooral via Diyanet naar hier werden gestuurd. Het is misschien belangrijk, minister, om ook met die mensen te praten. Als zij in contact komen met de regelgeving hier of met de levenswijze hier, zeggen zij soms dat ze al veel verder staan, dat hun redevoeringen in de moskee veel progressiever zijn dan wat de gemeenschap waarmee ze hier geconfronteerd worden, wil horen. Er zijn heel veel progressieve imams die zelfs problemen hebben om zich hier aan te passen, niet omdat ze niet mee zouden zijn met het gedachtegoed of de omstandigheden hier, maar omdat ze soms al veel verder staan en zich moeten inhouden in hun preek in het vrijdagsgesbed of op andere dagen. Ze zijn ook bereid om het Nederlands te leren. In hun preken zijn ze ook heel erg tegen geweld op vrouwen. Ik spreek met name over Turkije, dat ken ik het beste, en daar is er zelfs een nationale preek tegen al wat negatief kan zijn in een samenleving en sommige imams nemen die over en brengen die mee. We mogen het kind niet met het badwater weggooien. De meeste mensen die hier zijn vanuit de Turkse gemeenschap, vanuit Diyanet, zijn heel goed opgeleide personen die een heel brede visie hebben op onze samenleving.

Ik ben het er dus niet volledig mee eens dat zij geen enkele voeling zouden hebben met de samenleving hier. Ik meen dat er veel te weinig gebruik wordt gemaakt van die personen. Mijns inziens zouden zij geschikt zijn om een opleiding te organiseren binnen onze onderwijsinstellingen, maar dit is eerder iets dat in de commissie Onderwijs aan bod moet komen. Ik kan alleen maar over een bepaalde groep getuigen omdat ik die gemeenschap beter ken en omdat ik heel veel contact heb met die mensen. Natuurlijk zullen er ook negatieve kanten aan zijn, maar ik weet dat er ook veel erg positieve kanten aan zijn, en daar moeten we veel meer gebruik van maken.

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Ik meende dat de vraag ging over de erkenning van de moskeeën zelf, als instelling, als een soort islamitisch gemeenschapscentrum, los van de imamopleiding. Over dat laatste ligt er inderdaad een nota klaar, een nota van de heer Sannen in het beleidsdomein Onderwijs. We bekijken inderdaad of er geen Vlaamse opleiding voor islamitische imams zou kunnen worden bewerkstelligd. Ik heb dus het gevoel dat hier een aantal dingen door elkaar worden gehaald. Minister, er is de erkenning van de moskeeën enerzijds. Ter zake heb u een aantal duidelijke punten aangehaald. Ze moeten aan een aantal voorwaarden voldoen. Anderzijds is er de imamopleiding. Ik streef ernaar dat imams zich conformeren aan de Vlaamse samenleving, zodat jongeren zich enigszins begrepen voelen. Vaak hebben ze totaal geen boodschap aan de taal van mensen die uit Marokko of Saoedi-Arabië of Turkije komen. Ik wil echter zeker geen afbreuk doen aan wat mevrouw Pehlivan zegt. Er zijn inderdaad een aantal zeer vooruitstrevende imams, maar het omgekeerde bestaat ook zeker en vast.

Er worden dus discussies door elkaar gehaald. Minister, ook u hebt in uw antwoord een heel betoog afgestoken over de imams. Net als de joodse godsdienst en het christendom is de islam een van de erkende godsdiensten in België, en we moeten daar gewoon iets aan doen in onze samenleving. Minister, u verklaarde daarnet dat mensen zich moeten inschakelen “in onze gemeenschap”. Dat vind ik wat jammer. Zoiets doet me altijd wat pijn aan het hart: dit is immers onze samenleving. Wij zijn geen buitenstaanders. Dit is de samenleving waarin joden, islamieten en christenen samenleven.

Er is dus de discussie over de erkenning van moskeeën, en er is de discussie over de opleiding van de imams. De bevoegde minister zal dat laatste nog verder bespreken. Voor ons worden imams bij voorkeur in Vlaanderen opgeleid, of ze zouden alleszins toch een bijkomende cursus moeten krijgen, zodat ze, als ze van elders komen, heel goed weten in welke samenleving ze terechtkomen.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw Zamouri, wat ik heb gezegd, is dat mensen zich moeten inschakelen in onze pluralistische samenleving. Dat is inderdaad een samenleving met meerdere erkende levensbeschouwingen, religieuze en niet-religieuze. Dat maak ik ook altijd duidelijk aan iedereen die hierheen komt: deze samenleving is gebouwd op de verworvenheden van de verlichting. Daar wil ik ook geen millimeter op toegeven. Daar kunnen we ook niet op toegeven.

Het is ook dankzij die samenleving dat iedereen hier zijn eigen religie kan beleven en zijn eigen overtuiging kan uitdragen, dat hij recht op vereniging heeft, dat hij recht op vrije meningsuiting heeft enzovoort. Dat impliceert een aantal normen en waarden, die we hebben sinds de verlichting en waarop onze rechtsstaat, onze democratie is gebaseerd. Dat is wat ik heb bedoeld. Het is een samenleving waarvan die erkende religie evenzeer deel uitmaakt, maar het is niet een samenleving waarin één religie – en ik viseer daar niemand mee – vindt dat zij de staatsreligie moet zijn, zonder dat er ruimte is voor anderen. Ik wil mijn uitspraak duidelijk in die context plaatsen. Het is net die samenleving die iedereen de ruimte geeft om zijn eigen godsdienst te beleven. Ik wil benadrukken dat het geloof een positieve waarde is in een samenleving. Mensen zijn vrij het geloof te belijden dat zij kiezen. Dat zit in de fundamente van onze samenleving.

U stelt dat ik een aantal zaken aan elkaar heb gekoppeld die niets met elkaar te maken hebben, maar de vragen gingen net over de band tussen de erkenning van imams en de erkenning van moskeeën. Ik heb er dus op gewezen dat sprake is van meer erkende moskeeën en van meer imams dan mevrouw Pehlivan had aangegeven in haar vraag. Ik heb er ook op gewezen dat ons systeem erin bestaat dat geestelijken – of ze nu seculier of regulier zijn – slechts worden gesubsidieerd door de federale overheid als ze een functie vervullen in een geloofsgemeenschap, of dat nu een parochie is of een andere geloofsgemeenschap. Een priester, ook al behoort hij tot de seculiere geestelijkheid, krijgt geen subsidies als hij niet functioneert in een parochie. Hetzelfde geldt voor reguliere priesters die in een klooster leven: die worden niet gesubsidieerd op zich. Dat is een fundamenteel principe van onze federale overheid. Dat heb ik echt wel willen beklemtonen.

Mevrouw Pehlivan, ik kom dan tot het interessante punt van die progressieve imams. Ik leid daaruit af dat u daarmee mensen bedoelt die beamen dat ze in een moderne samenleving leven, waar ruimte is voor alle overtuigingen, religieuze en niet-religieuze, met respect voor elkaars overtuiging. Dat zijn de fundamente van onze samenleving. Daaraan moet men zich conformeren in die samenleving. Dat zeg ik ook altijd. Dat betekent niet dat mensen hun geloof moeten aanpassen. Daarover gaat het niet. Dit zijn de fundamente waarop onze samenleving is gebouwd. Er is eeuwen gevochten om die rechten en vrijheden te verwerven, en die gaan we dus niet loslaten.

Ik zou graag eens in contact komen met die mensen. Die studie leert me immers ook dat er problemen zijn met de imams die door de Diyanet hierheen worden gestuurd, die door Turkije worden gesubsidieerd en betaald. Gaat het om mensen die Nederlands spreken? Ik weet het niet. Als ze alleen maar Turks spreken, zal het moeilijk zijn voor mij om er een dialoog mee te voeren. U zegt dat er progressieve imams zijn die door de Diyanet worden betaald en hier werken. Ik zou hen graag wel eens willen ontmoeten. U mag me altijd hun coördinaten doorgeven.

Wel heb ik er een probleem mee dat mensen worden betaald en uitgezonden door de Diyanet, door een Turkse organisatie, die een opleiding krijgen in Turkije en die dus misschien niet per definitie, maar meestal toch geen band zullen hebben met onze samenleving. De

uitzonderingen zullen de regel bevestigen. Ik heb dat ook gezegd bij de bekendmaking van de studie. Uit de studie blijkt ook dat jonge mensen daar problemen mee hebben. Mevrouw Zamouri heeft daarop gewezen. Die jonge mensen hebben immers een voorganger, een imam die niet de maatschappelijke context kent waarin zij wél hun toekomst willen opbouwen. Ik sta echter altijd open voor elke dialoog, met iedereen. Als u me in contact kunt brengen met dergelijke mensen, dan doe ik dat heel graag. Dat is altijd heel verrijkend. Het kan ons dossier alleen maar verrijken en verruimen. Ik blijf er echter bij dat het veel beter zou zijn dat er hier een imamopleiding komt, in het Nederlands, in onze pluriforme, pluralistische westerse context. Minister Smet is daarvoor bevoegd.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, het klopt wat u zegt over de Diyanet, maar dat is natuurlijk ook historisch zo gegroeid, in de jaren 70. Toen leefde er in de gemeenschap hier de vraag – die heel logisch is – dat er een imam uit Turkije zou worden gedetacheerd voor de moskee. Dat gold niet alleen voor België, maar ook voor Nederland, voor Frankrijk, voor de hele wereld. Die mensen moesten naar hier komen voor vier à vijf jaar. Ik ken een paar personen die hun gezin, hun familie hebben moeten achterlaten. Ze moesten zich hier integreren en moesten dan weer teruggaan. Ik kan me inbeelden dat dit voor die mensen geen leuk leven was. Ze zetten zich hier volledig in, maar er wordt toch wel heel veel van hen verwacht. Ze proberen om, in het kader van hun bevoegdheid, van hun taak, een positieve boodschap te geven aan de gemeenschap. Ik nodig u uit. Ik wil u gerust in contact brengen met een aantal van hen. Het is natuurlijk misschien zo dat ze geen Nederlands spreken. Sommigen spreken wel een beetje Nederlands, maar misschien niet voldoende om op een bepaald niveau met u te kunnen communiceren, maar ik zal tolken voor u, geen enkel probleem.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de harmonisatie van boekhoudsystemen voor openbare besturen - 836 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister, geachte leden, er was eens een begrotingsbespreking waarop een schepen de euvele moed had aan een ontvanger te vragen hoe het nu eigenlijk zat met die beleids- en beheerscyclus (BBC) en de relatie met de diverse satelliet- en zusterorganisaties die onze stad telt.

Het antwoord leverde me het volgende op, dat ik u niet wil onthouden. In de gemeenten wordt de nieuwe gemeentelijke boekhouding – what's in a name – uiterlijk in januari 2014 vervangen door die BBC. De OCMW's werken met het Nieuw OCMW Beleid (NOB), maar ook voor hen is in de overstap naar de BBC voorzien. In de autonome gemeentebedrijven wordt een bedrijfsboekhouding gehanteerd, maar ook voor de meeste autonome gemeentebedrijven wordt de overstap naar de BBC verplicht. Gemeentelijke vzw's hebben een lightversie van een bedrijfsboekhouding. De politiezones moeten dan weer blijven werken met de voornoemde nieuwe gemeentelijke boekhouding. De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden werken met een kasboekhouding of een ondernemingsboekhouding. Vandaag is er dan nog de onbeantwoorde vraag welk boekhoudsysteem de brandweerzones toebedeeld zullen krijgen.

Voor mandatarissen die een gemeentelijke boekhouding moeten controleren en goedkeuren, maar zeker ook voor personeelsleden is dat toch wel een heel ingewikkeld systeem. Bekeken vanuit het perspectief van de praktijk van een lokaal bestuur zou het minstens aanbeveling

verdienen zo veel mogelijk lokale entiteiten te doen werken met hetzelfde boekhoudsysteem. Mijns inziens zou dat besparend kunnen werken. Het zou zeker ook transparanter zijn. Uiteindelijk moeten al die verschillende boekhoudingen worden geconsolideerd, wil men een duidelijk zicht krijgen op de financiële toestand van een gemeente. Laten we eerlijk zijn: door dat veelvoud aan boekhoudsystemen is dat vandaag niet evident.

Een bijkomende moeilijkheid is dat er sprake is van diverse bevoegdheidsniveaus. De federale overheid is bevoegd voor politiezones en brandweerrzones. Andere entiteiten vallen dan weer onder de bevoegdheid van Vlaanderen. Een oplossing zou kunnen zijn dat alle lokale besturen de mogelijkheid krijgen om voor alle entiteiten de beleids- en beheerscyclus te gebruiken. Door een federale bril bekeken kan de oplossing erin bestaan dat de gemeenten de vrijheid hebben om voor al hun lokale entiteiten de boekhouding toe te passen die gewestelijk wordt opgelegd wordt voor de gemeentebesturen.

Minister, hoe staat u tegenover die verschillende boekhoudsystemen en de net door mij geschetste complexiteit? Hoe rijmt u dat met het programma Slagkrachtige Overheid? Welke oplossingen acht u mogelijk? Bent u bereid initiatieven te nemen om de boekhoudsystemen van de gemeenten en steden te harmoniseren? In het licht van wat ik daarnet heb gezegd over de diverse bevoegdheidsniveaus, bent u bereid om hierover te overleggen met uw federale collega's?

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: De vraag van de heer Van Malderen is zeer interessant. Heel wat mandatarissen die lokaal een uitvoerende verantwoordelijkheid dragen, worden daarmee geconfronteerd.

Minister, een aantal gemeenten zijn vandaag bezig met die beleids- en beheerscyclus. Dat moet ten laatste in januari 2014 rond zijn. Wat echter met de rest? Wanneer krijgen de brandweerrzones rechtspersoonlijkheid? Vandaag hebben ze die nog niet. Ik wil me niet echt mengen in het debat: ik wacht vooral uw antwoord af.

We moeten er ook rekening mee houden dat er in Wallonië geen sprake is van een beleids- en beheerscyclus. Daar heeft men iets helemaal anders. Het boekhoudpakket van de politiezones en de brandweerrzones wordt federaal geregeld. Dat is dus van toepassing op zowel de Waalse als de Vlaamse gemeenten. Het zomaar kopiëren en plakken naar de politiezones en de brandweerrzones lijkt me in dezen dus niet mogelijk.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, minister, geachte leden, uiteraard is een uniformisering van het boekhoudsysteem altijd goed, alleen al als het gaat over de computersystemen. Natuurlijk, men mag dan nog het beste systeem hebben, voor de leek, voor het nieuwe gemeenteraadslid zal het altijd een probleem blijven dat te begrijpen.

Ik herinner me nog zeer goed – het is ondertussen al dertig jaar geleden – toen we voor het eerst zo'n boek kregen van de gemeente en daarin wegwijs moesten worden. Minister, we hebben toen een beroep kunnen doen op een oud-collega van u, Julien Desseyn. Hij is uit Middelkerke gekomen om ons de weg te wijzen in de gemeentebegroting. Dat blijft uiteraard een uitdaging. Het lijkt me een illusie te denken dat men dat zomaar zal kunnen lezen, om het even welk systeem wordt toegepast, zonder erin wegwijs te worden gemaakt. Met het oog op de komende gemeenteraadsverkiezingen is een goede voorlichting ter zake enorm belangrijk. Dat is al benadrukt in deze commissie. Misschien kan de Vlaamse overheid een goede folder ter beschikking stellen. In de gemeente zelf moeten de gemeenteraadscommissies, de ontvangers en de rekenkundige diensten proberen onze gemeenteraadsleden daar wegwijs in te maken. Het wordt dus opnieuw een uitdaging, zowel voor de volgende gemeenteraadsverkiezingen als met het oog op de invoering in januari 2014, om dat voor iedereen begrijpelijk te maken. We staan achter de vraag dat er zou worden geüniformiseerd,

maar vooral moet er veel toelichting zijn, zodat onze mandatarissen zo veel mogelijk begrijpen wat erin staat.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, mijnheer Van Malderen, dit is inderdaad een interessante vraag. U verwacht natuurlijk niets anders dan dat ik positief antwoord op uw eerste vraag. Sommige leden hebben zich daar ook bij aangesloten.

Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat een veelheid aan boekhoudsystemen naast elkaar nodeloos complex is en de transparantie en de efficiëntie belemmert. Dat bemoeilijkt eigenlijk ook de democratische controle door de gemeenteraadsleden. Ik hoop dat iedereen het erover eens is dat er nu sprake is van alle mogelijke verschillen. Net door de invoering van de BBC zullen we het systeem veel minder complex maken. Ik zal straks zeggen in welke publiekrechtelijke instellingen we die BBC al invoeren en in welke instellingen we die cyclus nog kunnen invoeren. Een grotere harmonisatie in de boekhoudsystemen kan inderdaad een grote vooruitgang betekenen, zeker als we een systeem kiezen dat is aangepast aan de informatiebehoeften van de lokale belanghebbenden. Het is hier gezegd: dit leidt tot meer transparantie en dus tot meer democratie. Het leidt ook tot een grotere efficiëntie.

Ik zal niet in detail treden, maar zal toch kort de hoofdlijnen schetsen van de BBC, en aangeven wat de voordelen ervan zijn. De boekhouding en de begroting zullen gelijk zijn voor gemeenten, OCMW's en provincies. Het beleid wordt transparanter. Het kan ook beter worden opgevolgd. Het besluit van de Vlaamse Regering heeft oog voor de verscheidenheid van de gemeenten. Gemeenten zullen aan maatwerk kunnen doen, ze kunnen zelf beleidsvelden prioriteren, ze kunnen gewichten en doelstellingen gaan bepalen enzovoort. Ik heb dat al herhaaldelijk toegelicht.

Het besluit van de Vlaamse Regering maakt een aantal zaken ook veel minder problematisch. Zo was er de discussie tussen gemeenten en OCMW's over de bijdrage aan het OCMW. Die zal in consensus gebeuren. Er wordt een nieuw evenwichtscriterium ingevoerd. Dat is niet onbelangrijk, met het oog op de discussie over de gezondheid van de gemeentefinanciën. Tot slot en niet het minst zullen we een primeur hebben omdat er ook begrotingsmatig sprake zal zijn van ESR-cijfers. Tot nu toe gebeurde dat aan de hand van de rekeningen. In Europa is er sprake van heel veel nattevingerwerk ter zake. Dit systeem zal begrotingsmatig toelaten het ESR-vorderingensaldo te bepalen.

Mijnheer Vanden Bussche, ik ben het met u eens dat de invoering van een nieuw systeem een omschakeling vraagt. Ik ontmoet mensen uit het notariaat van uw leeftijd en ouder, die nu worden geconfronteerd met een totaal nieuwe regeling, ook met betrekking tot de btw en dergelijke meer. Dat vergt natuurlijk altijd een omschakeling, een bijscholing.

Ik wil de Julien Desseyn van 2012 zijn, maar met alle respect voor wat hij heeft gedaan, het agentschap speelt die rol wel. Onder andere aan de hand van opmerkingen van de heer De Loor heb ik er al herhaaldelijk op kunnen wijzen dat wij volop bezig zijn met de instructie van de mensen in de 180 gemeenten en OCMW's die nu al betrokken zijn bij het systeem. Meer dan duizend mensen volgen de opleidingen al. Dat zijn jammer genoeg meestal technici. De heer De Loor heeft er al herhaaldelijk op gewezen dat hij daar vaak alleen is als raadslid. Ik vrees dat de raadsleden de laatsten in de rij zullen zijn om zich terdege voor te bereiden, maar gelukkig volgen zij die het moeten kennen wel de lessen. Na de verkiezingen zullen er voor de nieuwe verkozenen opnieuw allerlei vormingsactiviteiten worden ontwikkeld. Nu al zijn er documentatiemappen, websites, workshops en dergelijke. We zorgen voor een goede begeleiding van het werkveld, maar het mag dus iets meer zijn inzake participatie van de verkozenen des volks.

Wat uw tweede vraag betreft, is het net de bedoeling van mijn beleid om aan dit probleem te remediëren. Daarover hebben we al herhaaldelijk gesproken, onder andere op 1 juni 2011 naar aanleiding van een vraag om uitleg van de heer De Loor. Het ging toen over de

ervaringen van de pilootbesturen met de BBC. In uitvoering van de organieke decreten, zijnde het gemeente-, provincie- en OCMW-decreet, heb ik de nieuwe beleids- en beheerscyclus uitgewerkt met onder andere een nieuwe boekhouding. Die wordt verplicht voor alle gemeenten, alle OCMW's en alle provincies.

In de wijzigingen van de organieke decreten, die zeer binnenkort aan het Vlaams Parlement ter bespreking zullen worden voorgelegd, wordt voorgesteld om de BBC ook verplicht van toepassing te verklaren op alle autonome gemeentebedrijven, autonome provinciebedrijven en OCMW-verenigingen van hoofdstuk I, dat zijn de publiekrechtelijke, de ziekenhuizen uiteraard niet. De invoering van de BBC betekent voor elk van de genoemde organisaties een groot veranderingstraject, maar dat loont de moeite. De BBC is een inhoudelijk goed systeem en de invoering in deze verschillende organisaties betekent een belangrijke stap voorwaarts naar een grotere uniformiteit van de boekhoudsystemen in de lokale sector.

De situatie was tot nu toe zeer dispaat, zoals u hebt gezegd, mijnheer Van Malderen. Voor de gemeenten geldt – what's in a name – de nieuwe gemeentelijke boekhouding. Voor de OCMW's geldt het OCMW-beleidsinstrumentarium, verschillend van de nieuwe gemeentelijke boekhouding. Ook de provincies hebben een aparte provinciale boekhouding. De autonome gemeentebedrijven en de autonome provinciebedrijven die een opdracht vervullen van commerciële, financiële of industriële aard voeren een vennootschapsboekhouding conform de regels van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van de ondernemingen.

Na de uniformiseringsfase zijn er nog lokale overheidsorganisaties die een andere wijze van boekhouding voeren. Dat klopt dus, maar het aantal wordt sterk gereduceerd. Het Vlaamse Gewest is bevoegd voor de regelgeving inzake intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Daar wordt de toepasbaarheid van de BBC onderzocht in het kader van de bijsturing van het decreet op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Voor de politiezones en de op te richten brandweerzones – die zijn er nog niet – worden de regels door de federale overheid bepaald. Tot slot zijn er nog de extern verzelfstandigde agentschappen in privaatrechtelijke vorm, onder andere vzw's, waar de regels van de BBC op dit ogenblik niet van toepassing zijn.

Ik kom tot uw derde en vierde vraag. Ik heb al gewezen op de nodige initiatieven die al voor een belangrijk stuk genomen zijn. Ik ben persoonlijk voorstander van een verdere uitbreiding van het toepassingsgebied van de BBC tot die gemeentelijke entiteiten waarvan de organieke regeling door de federale overheid wordt bepaald, dus ook tot de politiezones en de officieel nog op te richten brandweerzones. Als Vlaams minister is het echter niet aan mij om daarover te beslissen.

Een model zou kunnen zijn dat de federale overheid de boekhoudregels zo formuleert dat enkel vastgelegd wordt welke informatie de zones moeten bezorgen aan de federale overheid. Dat zou de zones in staat stellen om voor de boekhoudkundige registraties het systeem te gebruiken dat in het betrokken gewest gebruikt wordt door de gemeentebesturen en van daaruit automatisch – want het zijn allemaal computergestuurde modellen – rapporten te genereren met de voor de federale overheid relevante informatie. Concreet zouden de Vlaamse zones dan ook de BBC toepassen en van daaruit een specifiek rapport aanmaken voor de federale overheid. Zo kan de gevraagde informatie worden aangeleverd, zonder dat een afzonderlijk boekhoudreglement noodzakelijk is.

Dat zou een heel belangrijke stap voorwaarts zijn. Dan zouden we voor gemeenteraadsleden enzovoort komen tot één systeem, dat hen toelaat om altijd op een transparante manier controle te hebben. Ik ga dat aankaarten bij federaal minister Milquet. Ik heb haar ontmoet naar aanleiding van de eedaflegging van Carl Decaluwe als gouverneur van de provincie West-Vlaanderen. Ik heb gezegd dat ik een lijstje van zaken heb die ik wil bespreken. De collega's die ook lid zijn van de federale meerderheid, kunnen dit misschien ook aankaarten.

Ik denk dat het perfect compatibel is. Wallonië is niet van plan om af te stappen van de nieuwe gemeentelijke boekhouding, dat is hun volste recht. Wij gaan naar een moderner systeem, met een zo groot mogelijke uniformiteit. We stappen af van een verschillend systeem voor gemeente, OCMW en provincie. Ik wil onderzoeken of het ook kan voor de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. We moeten proberen zo veel mogelijk alle gemeentelijke satellieten daaronder te laten vallen: de autonome gemeentebedrijven en de autonome provinciebedrijven. Kan het ook voor brandweer en politie? Dat zou een reuzenstap vooruit zijn. Het systeem laat het toe. We hebben ook autonome gemeentebedrijven die vennootschapsplichtig zijn. Zodra je de informatie daaruit kunt trekken en je kunt conformeren aan de federale wetgeving, volstaat dat. Dan heeft elk raadslid een zeer uniform en transparant systeem.

Mijnheer Van Malderen, uw vraag is terecht. We hebben al heel veel stappen gezet. Ik wil er echt werk van maken. Alles wat we kunnen doen op Vlaams vlak, gaan we ook uniformeren. Als ook de politiezones en brandweertzones met dit systeem mogen werken en het volstaat dat ze aan het federale niveau aanleveren wat het moet hebben, en dat lijkt me logisch, kunnen we een grote stap vooruit zetten.

De heer Bart Van Malderen: Ik ben zeer tevreden met het antwoord. Het doel delen we: we willen een zo uniform mogelijk systeem dat voor zo veel mogelijk gemeentelijke satellieten van toepassing is.

Uw pragmatische aanpak, minister, lijkt me de juiste. Met het opzetten van de brandweertzones hebben we een opportuniteit. We hebben er alle belang bij om dit proactief op de agenda te plaatsen, zodat we niet nadien moeten remediëren. De aanpak die u suggereert, moet toelaten om aan de keizer te geven wat aan de keizer toekomt, en aan het federale niveau en vooral aan de gemeenteraadsleden ook wat zij moeten weten over hun begrotingen en rekeningen.

U zegt dat we al een grote stap gaan zetten. Dat is juist. U onderzoekt of we de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden er ook bij kunnen betrekken. Het is me niet helemaal duidelijk in uw antwoord wat nu de positie is voor verzelfstandigde agentschappen die een andere structuur hebben dan die van een autonoom provinciebedrijf, in het bijzonder de vzw's. Worden die meegenomen in de oefening? Is daarvoor al een positie bepaald?

Minister Geert Bourgeois: Dat ging over de extern verzelfstandigde agentschappen, die meestal de vorm hebben van een vzw. Die zijn onderworpen aan de vzw-reglementering. Die vallen daar niet onder. Die zijn verplicht een vzw-boekhouding te voeren. Dat zijn eigenlijk privaatrechtelijke vormen. Bij de OCMW-verenigingen neem ik ook enkel die van hoofdstuk I, niet de ziekenhuizen en ook niet de privaatrechtelijke uit hoofdstuk III. Zij moeten aan verplichtingen van privaatrecht voldoen en volgens de specialisten van het agentschap kan het niet om deze daar ook mee onder te laten vallen. Dat kan dus wel voor de autonome gemeentebedrijven en de extern verzelfstandigde agentschappen van publiekrecht. Voor de privaatrechtelijke hebben we ook niet de bevoegdheid.

De heer Marc Vanden Bussche: Daar komt nog bij dat in vele gevallen, zoals bij ons, de ontvanger ook de rekenplichtige voor de politiezone is.

Minister Geert Bourgeois: Ook voor die mensen zou het een enorme vergemakkelijking zijn om maar met één systeem te moeten werken. Maar de vzw's vallen buiten de bevoegdheidsscope. Het gaat over publiekrechtelijke entiteiten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het voortzetten van de juridische strijd via de Raad van Europa door de niet-benoemde burgemeesters - 863 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Voorzitter, minister, collega's, mijn oog viel onlangs op een persbericht met als titel 'Niet-benoemde burgemeesters zetten hun strijd voort via de Raad van Europa'. Ook in het verleden hebben zij al via de Raad van Europa een soort guerrillaoorlog gevoerd tegen de Vlaamse overheid. Ze zijn van plan om dat te hernemen.

Het gaat over de niet-benoemde kandidaat-burgemeesters van de faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand: Linkebeek, Kraainem en Wezembeek-Oppeem. Zij zullen de Raad van Europa vragen om een monitoringsprocedure op te starten over de lokale democratie in België. Ze willen dat de Raad nagaat of het Europese charter over de lokale democratie gerespecteerd wordt, meer bepaald wat betreft de weigering van Vlaanderen om hen te benoemen. Ze hebben aangekondigd dat ze een brief in die zin zullen sturen naar Keil Whitmore, de voorzitter van het congres van lokale en regionale besturen van de Raad van Europa.

Damien Thiéry van Linkebeek, Arnold d'Oreye de Lantremange van Kraainem, François van Hoobrouck van Wezembeek-Oppeem en Véronique Caprasse van Kraainem stellen dat ze zich tijdens de communautaire onderhandelingen stil hebben gehouden en geduld hebben geefend, maar dat het resultaat hun niet zint. En dus gaan ze opnieuw van zich laten horen.

Ze zeggen trouwens in de marge dat ze nog niet in hun kaarten laten kijken wat betreft het versturen van oproepingsbrieven voor de volgende lokale verkiezingen en of ze dat al dan niet conform de Vlaamse omzendbrief zullen doen. Wat dat betreft, mogen we ons dus ook nog aan iets verwachten. Damien Thiéry kondigde aan dat hij de komende weken minister van Binnenlandse Zaken Milquet in de Kamer aan de tand zou voelen over haar interpretatie van de wetgeving over het versturen van oproepingsbrieven. Voor zover ik heb kunnen nakijken, is dat nog niet gebeurd.

Vandaag gaat het over hun voornemen om opnieuw naar de Raad van Europa te stappen. Ik ben minder bezorgd over het puur juridische aspect, want ik denk dat wij recht in onze schoenen staan. Mochten deze drie niet-benoemde kandidaat-burgemeesters ook recht in hun schoenen staan, zouden ze hier in eigen land naar de Raad van State stappen. Dat doen ze dus niet. Ze proberen een stapje over te slaan en op Europees niveau aan imagobeschadiging te doen. Daar ben ik vooral bezorgd over, omdat ik de indruk heb dat we op dat vlak nog een beetje in de achtervolging zitten. Wij moeten ook de nodige stappen ondernemen om ervoor te zorgen dat we daar niet langer imago schade lijden.

Minister, wat gaat de Vlaamse Regering doen, wat heeft ze gedaan of wat staat er nog op het programma, om dit dossier bij de Raad van Europa inzake de niet-benoeming van de drie kandidaat-burgemeesters voor te bereiden?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Demesmaeker, u hebt terecht gezegd dat het hier gaat om een zaak die tot imago schade kan leiden voor Vlaanderen. In die zin wil ik meteen nuanceren: wat die burgemeesters een juridische strijd noemen, is in essentie geen juridische strijd. Zij putten de juridische middelen die zij hebben, niet uit. Als ze niet benoemd worden, kunnen ze naar de Raad van State trekken, maar dat doen ze helemaal niet. Ze richten zich tot de Raad van Europa.

Het gaat dus niet zozeer om een juridische strijd tussen de Raad van Europa en de Vlaamse Regering. De Raad van Europa voert een algemene monitoring uit van de lokale democratie in België en toetst daarbij de Belgische praktijk aan zijn Europese handvest inzake lokale

autonomie. Vervolgens formuleert de Raad van Europa aanbevelingen om de toepassing van het Europese handvest in de betreffende lidstaat te wijzigen. De Raad van Europa veroordeelt niet en kan geen arresten of vonnissen uitspreken: het gaat om aanbevelingen.

De drie niet-benoemde burgemeesters willen vooral het morele gezag van de Raad van Europa gebruiken om hun eigen electorale belangen te dienen en om het imago van Vlaanderen internationaal te beschadigen.

Ik herhaal dat ik ten zeerste betreur dat ze zich niet in de eerste plaats tot de bevoegde autoriteiten in België richten. Ik vind het trouwens vreemd dat ze vragen een monitoringmissie te starten. Er loopt momenteel namelijk al een monitoringmissie. Vanwege de politieke situatie in België ligt die missie wel al een tijd stil.

Het is niet de eerste maal dat het Congres van Lokale en Regionale Overheden een monitoring van de lokale democratie in de drie gewesten uitvoert. Een eerste monitoring heeft in 2003 plaatsgevonden. Mijn administratie heeft toen de vragen van de monitoringdelegatie beantwoord en heeft ons standpunt tijdens de herfstzitting van het Congres van Lokale en Regionale Overheden op 25 november 2003 verder uitgelegd.

In mei 2008 heeft het Congres van Lokale en Regionale Overheden een fact-finding mission, een soort onderzoeksmissie op feitenonderzoek, naar België gestuurd. De aanleiding was de niet-benoeming van de kandidaat-burgemeesters van Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem.

Op basis van deze fact-finding mission heeft het Congres van Lokale en Regionale Overheden tijdens de herfstzitting van 2 en 3 december 2008 resolutie 276 aangenomen. In deze resolutie, waarvan de titel 'Lokale democratie in België: de niet-benoeming van drie burgemeesters door de Vlaamse overheden' luidt, wordt onder meer beslist een algemene monitoring van de lokale democratie in België door te voeren. Ik zie de monitoringprocedure van de lokale democratie niet als een juridische strijd.

Ik heb de met de monitoring belaste delegatie van het Congres van Lokale en Regionale Overheden op 16 december 2009 in het Errerahuis ontvangen en uitgebreid te woord gestaan. Naar mijn aanvoelen is dit gesprek overigens in een constructieve sfeer verlopen.

Ik heb tijdens deze ontmoeting een stand van zaken gegeven betreffende de staat van de lokale democratie in Vlaanderen. Vlaanderen heeft ondertussen het Europees handvest inzake lokale autonomie geratificeerd en is door 25 van de 30 paragrafen van deel I van dit handvest gebonden. Dat is meer dan de vereiste 20 paragrafen. Bovendien maken 11 paragrafen deel uit van een kern van 14 fundamentele beginselen. Dat is meer dan de vereiste 10 paragrafen. We hebben ons geconformeerd. We hebben getoond dat we het handvest onderschrijven. Een van de punten die we dan weer niet onderschrijven, betreft de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester. We hebben een ander systeem om onze burgemeesters aan te stellen. Ik kom hier straks nog op terug.

Het handvest is zeer breed en kan niet bij elke bij de Raad van Europa aangesloten staat op dezelfde manier worden toegepast. Ik heb dit de delegatie duidelijk gemaakt. De niet-benoeming van de burgemeesters is trouwens slechts een van de gespreksonderwerpen die toen aan bod zijn gekomen.

Ik heb uitgebreid de tijd genomen om het ontstaan van de taalwetgeving in België te schetsen. Ik heb tweemaal benadrukt dat de taalwetten met bijzondere meerderheden, oftewel een meerderheid in beide taalgroepen, zijn goedgekeurd. De Nederlandstaligen, die met 60 procent over een meerderheid beschikken, kunnen daar geen verandering in brengen. Een meerderheid aan beide zijden van de taalgrens is noodzakelijk. Door de taalwetten is na vele jaren een evenwicht ontstaan. Dit evenwicht is door rechtspraak van de Raad van State, het Hof van Cassatie, het Grondwettelijk Hof en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geconsolideerd.

In tegenstelling tot in bepaalde andere lidstaten van de Raad van Europa, wordt de burgemeester in België benoemd. Daar zijn goede redenen voor. Vlaanderen kent een meerpartijensysteem. Een rechtstreekse verkiezing van de burgemeester zou zeer moeilijk zijn. De burgemeester zou immers snel in een 'cohabitation' terechtkomen. Dat lijkt me onwenselijk voor de bestuurbaarheid van een gemeente. Bovendien is de burgemeester ook de vertegenwoordiger van de federale overheid en van de Vlaamse overheid in de gemeente. Het is niet onlogisch dat de burgemeester hier wordt benoemd.

Ik heb er trouwens op gewezen dat diverse lidstaten van de Raad van Europa waarvan niemand het democratisch gehalte betwist, over verschillende systemen beschikken. In Nederland wordt de burgemeester door de regering aangeduid. Wij hebben een gemengd systeem. Nog andere lidstaten opteren misschien voor een rechtstreekse verkiezing. Ik heb getracht dat allemaal duidelijk te maken.

Ik heb absoluut beklemtoond dat dit alles niets aan de democratische legitimiteit van het systeem afdoet. Een burgemeester die in Vlaanderen wordt benoemd, wordt door een politieke meerderheid in de gemeente gesteund. Hij wordt door een meerderheid van de raadsleden voorgedragen. Indien er geen beletsel van wettelijke aard is, wordt hij benoemd. Dit vormt gelukkig voor het overgrote deel van de burgemeesters geen probleem.

Ik heb er tevens op gewezen dat de problemen zich niet in alle zes de Vlaamse randgemeenten voordoen. Het is belangrijk dit feit te beklemtonen. In de randgemeenten zijn drie burgemeesters en zes OCMW-voorzitters benoemd. Zij leven de wet na. We kunnen niet voldoende benadrukken dat de niet-benoeming geen gevolg is van het feit dat de kandidaten tot een francophone partij behoren.

Of een kandidaat-burgemeester of kandidaat-OCMW-voorzitter al dan niet wordt benoemd, is afhankelijk van de bereidheid de wetten na te leven. Dat is een voorwaarde en verplichting die voor elke burgemeester in dit land geldt. De niet-benoemde kandidaat-burgemeesters weigeren de federale wetgeving na te leven.

Ze beschikken over juridische middelen om de niet-benoeming door mijn voorganger en door mezelf aan te vechten. Ze kunnen bij de Raad van State beroep aantekenen. Iemand die oordeelt dat hij onrechtmatig niet is benoemd, beschikt in onze samenleving over een rechtsmiddel. Ik heb ten overstaan van de leden van de delegatie ten overvloede beklemtoond dat ze dit rechtsmiddel niet gebruiken.

Een tweede bezoek van de onderzoekscommissie was gepland voor de periode tussen 17 en 19 mei 2010. Wegens de politieke situatie in België is dat bezoek uitgesteld. In een brief van 17 juni 2010 heeft de voorzitter van het Congres van Lokale en Regionale Overheden meegedeeld dat het tweede bezoek in 2011 zou plaatsvinden. Uiteindelijk heeft dit bezoek wegens de aanslepende federale regeringsonderhandelingen niet plaatsgevonden. Wanneer het tweede plaatsbezoek zal plaatsvinden, is me vooralsnog niet bekend. Het verzoek van de niet-benoemde kandidaat-burgemeesters aan het Congres van Lokale en Regionale Overheden moet in het licht van de lopende monitoringprocedure worden bekeken.

In april 2010 heb ik besloten de drie kandidaat-burgemeesters niet te benoemen. Ik heb het Congres van Lokale en Regionale Overheden toen een brief gestuurd om mijn beweegredenen kenbaar te maken.

Ik heb verklaard dat er in vergelijking met de vorige voordrachten geen nieuwe elementen waren. Ik heb het advies van de gouverneur, waarin het voorbehoud van de vorige keer werd bevestigd, meegedeeld. Als democratisch verkozen vertegenwoordiger heeft een burgemeester de morele plicht de wetten te volgen. Dat gebeurt hier niet. Ik heb de feiten, namelijk herhaalde inbreuken op de taalwetgeving, vermeld. De Raad van State heeft die inbreuken bevestigd. Het gaat onder meer om de verzending van oproepingsbrieven en om het taalgebruik tijdens zittingen van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en

schepenen. Bovendien hebben de kandidaat-burgemeesters de arresten van de Raad van State en beslissingen van het toezicht naast zich neergelegd.

Ik heb tevens een rapport over de lokale en de regionale democratie in Vlaanderen opgesteld. Op 7 juni 2010 heb ik dit rapport, vertaald in het Frans en het Engels, de twee officiële talen van de Raad van Europa, naar de voorzitter van het Congres van Lokale en Regionale Overheden gestuurd. Dit rapport gaat in op verschillende artikelen van het handvest, op de voorbehouden die door België zijn geformuleerd en op de wijze waaraan hier sinds de vorige monitoringmissie al dan niet is tegemoetgekomen.

Daarnaast heb ik een rapport over de taal en de territorialiteit in België opgestuurd. Die publicatie is de leden van deze commissie bekend. Ze is ten tijde van het Europees voorzitterschap in samenwerking met professor Vuye voorbereid en is tijdens de Speakers' Corner in Vlaams-Brabant op 8 december 2010 toegelicht. Deze brochure schetst de genese van de taalwetgeving in dit land.

Indien het reeds vermelde tweede bezoek zou plaatsvinden, ben ik steeds bereid de delegatie van het Congres van Lokale en Regionale Overheden die de monitoring uitvoert, opnieuw te ontmoeten. Ik ben ervan overtuigd dat de lokale democratie in Vlaanderen heel sterk is ontwikkeld. De Vlaamse Regering beschikt over een afdoende argumentatie om de niet-benoeming van de kandidaat-burgemeesters te verantwoorden. Er bestaan trouwens democratische rechtsmiddelen tegen deze niet-benoemingsbesluiten.

Los van de juridische argumentatie in verband met de niet-benoeming van de kandidaat-burgemeesters, ben ik van mening dat wij, Vlamingen, de internationale fora onvoldoende aangrijpen om de bijzondere situatie in Vlaanderen uit te leggen.

Er is niet enkel een rol voor de Vlaamse Regering weggelegd. Ik denk dat ik heb gedaan wat ik kan en moet doen. Er is ook een rol weggelegd voor het Vlaams Parlement en voor de Vlaamse leden van het Congres van Lokale en Regionale Overheden. Zij kunnen helpen. Zij kunnen erover waken dat de leden van het Congres van Lokale en Regionale Overheden goed over de feiten worden ingelicht, dat het Vlaams standpunt correct aan bod komt in het eindrapport, de resolutie of de aanbeveling die het Congres van Lokale en Regionale Overheden aanneemt.

Wat eventuele bijkomende initiatieven betreft, heb ik overleg gevoerd met de Permanente Vertegenwoordiging. Het advies dat ik heb gekregen, luidt dat ik nu als minister niets moet ondernemen. Ik moet de leden van het Congres van Lokale en Regionale Overheden niet de hele tijd stalken of achtervolgen. Dit zou een omgekeerd effect hebben. Ik heb een brief, een brochure, een rapport in het Engels en het Frans en het boek van professor Vuye gestuurd. Ik denk dat we het congres moeten laten werken. We mogen ons niet te defensief opstellen. We kunnen het best geen bijkomende informatie bezorgen. Onze vertegenwoordigers moeten netwerken en ervoor zorgen dat ze effect hebben op de overige leden van het Congres van Lokale en Regionale Overheden. Bij een volgend plaatsbezoek zal ik de delegatie met plezier en uitvoerig te woord staan.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Ik dank de minister voor zijn lange lijst van initiatieven en inspanningen. Het stelt me enigszins gerust dat de monitoringprocedure van nabij wordt opgevolgd.

Zoals ik daarstraks al heb verklaard, is het geen juridische strijd. De kandidaat-burgemeesters kunnen een juridische strijd in eigen land niet of moeilijk winnen. Om die reden trekken ze naar de Raad van Europa, waar ze een forum vinden om ons imago te beschadigen.

Ik vind het jammer dat een aantal Franstalige politici uit de Vlaamse Rand de confrontatie blijven zoeken. Dat is alvast wat ik onthoud. Het moet een blijvende opgave zijn de negatieve perceptie en de vooringenomenheid die op de internationale fora leven, om te buigen. Dit is

een werk van lange adem. Door de campagne die een aantal Franstaligen jarenlang hebben gevoerd, hebben we immers wat achterstand.

We moeten niet stalker, maar wel waakzaam blijven en telkens als het nodig is onze zaak blijven verdedigen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het elektronisch stemmen en de beslissing van de Vlaamse Regering dienaangaande - 883 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, deze vraag om uitleg toont aan dat een aantal Vlaamse volksvertegenwoordigers dit dossier pertinent opvolgen. Telkens als nieuwe stappen worden gezet die niet met het oorspronkelijk doel van de beslissing in overeenstemming zijn, vraag ik daar wat tekst en uitleg over.

Het lijkt me belangrijk even in te gaan op de korte geschiedenis van dit dossier. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat we voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 2012 tot een veralgemeen elektronisch stemmen in Vlaanderen zouden overgaan. Als ik goed ben ingelicht, staat dit zelfs in het regeerakkoord en in de beleidsnota van de minister. Er zou in 2012 veralgemeend elektronisch worden gestemd. *(Opmerkingen)*

Het staat in elk geval in de beleidsnota.

De eerste verrassing was dan ook dat de minister de gemeenten plots indeelde in gemeenten met meer en minder dan 25.000 inwoners. De gemeenten met meer dan 25.000 inwoners werden aangevuld met de gemeenten waar vroeger al elektronisch werd gestemd.

Ik heb die beslissing nooit goed begrepen. Ze is echter op democratische wijze binnen de Vlaamse Regering tot stand gekomen. De minister heeft in dit verband naar het schaalvoordeel verwezen. Hoe meer kiezers een gemeente telt, hoe groter het schaalvoordeel is. Volgens mij is die beslissing echter ook om budgettaire redenen genomen: het veralgemeend elektronisch stemmen zou te veel geld kosten.

Daarna volgde de discussie met de Federale Regering. Ik wil hier niet opnieuw op ingaan. Iedereen kent de pro's en de contra's. Uiteindelijk heeft de Federale Regering geadviseerd enkel elektronisch te stemmen in de gemeenten waar vroeger al elektronisch is gestemd. Dat is de tweede afwijking.

U bent als minister van Binnenlands Bestuur al voor een eerste maal ingegaan tegen uw beleidsnota. De Federale Regering zegt: enkel in de gemeenten waar al elektronisch werd gestemd in het verleden.

De factuur is 80 procent Vlaams en 20 procent federaal. Ik had altijd begrepen dat Vlaanderen dat niet alleen kon doen, en dat de federale overheid de gunning moest doen. Na die federale beslissing hebt u beslist om nog zes centrumsteden toe te voegen aan de lijst. Betekent dat dat Vlaanderen daarvoor de 100 procent betaalt? Ik ga ervan uit dat de Federale Regering hier niet met geld over de brug zal willen komen.

Minister, is er hieromtrent al een definitieve beslissing? Werd er ondertussen al overleg gepleegd met de Federale Regering? Zo ja, wat heeft dit overleg opgeleverd? Zo neen, is er vooralsnog een overleg gepland?

Als een van de zes centrumsteden niet wil ingaan op het aanbod – ik hoor in de wandelgangen dat Oostende dat helemaal niet ziet zitten en misschien zijn er nog zo – wat gebeurt er dan met die middelen? Komen er dan andere steden voor in de plaats? Zal dat volgens grootte gaan? Dan komen we bij Ieper, Dendermonde en dergelijke. Krijgen zij dan de kans om in te stappen?

Nog het belangrijkste aspect: binnen afzienbare tijd zullen we een decretaal initiatief moeten nemen om dit elektronisch stemmen in Vlaanderen mogelijk te maken. Kunt u de timing nog eens scherp stellen? Volgens de huidige regelgeving kunnen we dit systeem niet toepassen op 14 oktober.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Minister, ik sluit me aan bij de vraagstelling van de heer Verfaillie. Die federale beslissing zegt inderdaad dat enkel de steden die in het verleden elektronisch hebben gestemd, dat nu weer kunnen doen. Ondertussen hebben we vernomen dat er ook nog eens zes centrumsteden elektronisch zouden stemmen.

Minister, waarom komen die zes steden erbij? Welke criteria liggen ten grondslag aan uw beslissing? Is de extra kostprijs daarvoor inbegrepen in de 20 procent die de federale overheid normaliter moet betalen? Of komt dat op rekening van de Vlaamse overheid?

Zijn ze allemaal bereid om elektronisch te stemmen?

Het is goed geweest dat we er – over de partijgrenzen heen – bij de federale overheid op hebben aangedrongen om in elk geval de steden en gemeenten die in het verleden elektronisch hebben gestemd, daarmee te laten voortdoen. Op een bepaald moment zag het ernaar uit dat ze opnieuw met potlood en papier zouden moeten stemmen. Dat hebben we gelukkig kunnen voorkomen.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik heb ook opgevangen dat er nog collega's zijn die graag hebben dat er met papier en potlood wordt gestemd. Ik was verwonderd. Ze hebben mij dat uitgelegd en het heeft te maken met een zwakte van het systeem. Op een gedrukt stembiljet zien de mensen niet alleen de partijen staan, maar ook de namen van de kandidaten. De bekende namen springen dan naar voren: de uittreedende burgemeester, de populaire cafébaas, mensen met een naam in de gemeente.

Ik weet niet of dat in het nieuwe computersysteem ook kan. Nu kan het niet. Op een computer ziet men eerst de partijen en pas als men een partij aanklikt, verschijnen de namen. Dat is niet echt correct tegenover het systeem met papier en potlood waar de kiezers alle namen direct zien. Zou dat op het scherm ook kunnen?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Het is inderdaad een definitieve beslissing. De Federale Regering heeft op 18 januari beslist de bijdrage voor de aankoop van de nieuwe stemcomputers te beperken tot de gemeenten die in het verleden al elektronisch hebben gestemd. Daar zijn de zes centrumsteden Gent, Brugge, Aalst, Kortrijk, Roeselare en Oostende aan toegevoegd. Zij zijn niet verplicht om dat te doen. Er is geen decretale verplichting. Als ze liever voortdoen met potlood en papier, mogen ze dat doen.

Ik krijg heel veel vragen van gemeenten om alstublieft elektronisch te mogen stemmen. We zullen degressief naar de eerstvolgende gemeenten gaan met het hoogste bevolkingsaantal en hen de kans bieden om met de stemcomputers te stemmen.

De basis van deze beslissing is u bekend. We hebben gezocht naar een optimum van prijs/unit. We hebben rekening gehouden met de budgettaire beperkingen. We moeten bovendien nog prefinancieren voor de federale overheid die niet de centen heeft om haar 20

procent te betalen en dat pas zal regelen bij de volgende begrotingscontrole. Ik moet dus de volle pot betalen om daarna het geld terug te vorderen van de federale overheid.

Onze middelen zijn beperkt. We gaan naar een grote begrotingscontrole. In het licht daarvan hebben we gezegd dat hoe groter de stad is, hoe meer winst ze maakt in snelheid van tellen. Een vereenvoudiging van het systeem is evident voor iedereen die vertrouwd is met dit soort verkiezingen. De raamovereenkomst voor de aankoop van de stemsystemen is inmiddels ondertekend door de Federale Regering en de Vlaamse Regering.

Er is overleg en daarop aansluitende briefwisseling geweest tussen beide regeringen, voorafgaand aan en aansluitend op de beslissing van de Federale Regering om haar inbreng van 20 procent in de kosten van de aankoop van de nieuwe stemsystemen te beperken tot de gemeenten die voorheen al digitaal stemden. De Vlaamse Regering heeft daaropvolgend haar beslissing van 9 december 2011 moeten bijsturen. De beslissing van de Federale Regering is genotificeerd. De raamovereenkomst voor het plaatsen van bestellingen is inmiddels ondertekend door de beide regeringen.

Het aandeel van 20 procent voor de stemapparatuur van de zes centrumsteden die volgens het samenwerkingsakkoord en de wet op het geautomatiseerd stemmen ten laste is van de federale overheid, komt nu ten laste van de Vlaamse begroting. Er is een wet die zegt dat als gemeenten geautomatiseerd stemmen, de Federale Regering bijspringt ten belope van 20 procent. Er is ook een samenwerkingsakkoord. Ik kan alleen maar constateren dat de federale overheid daarvan afstapt en dit alleen doet voor de gemeenten die voorheen al geautomatiseerd stemden.

We nemen uiteraard de volle 100 procent ten laste van de bijkomende computers die besteld zijn. Dat wordt dan enigszins gecompenseerd door het feit dat we er nu minder bestellen dan bepaald in de aanvankelijke beslissing van 9 december 2011. Daar ging het over alle gemeenten boven de 25.000 inwoners. We prefinancieren het federale aandeel en zullen dat dan terugvorderen van de federale overheid.

Mijnheer Vanden Bussche, naast mij zit iemand die in een stad woont waar al jaren geïnformatiseerd wordt gestemd. Elk systeem heeft voor- en nadelen. Ik weet niet of er zoveel verschillen zijn in naamstemmen met de elektronische stemmachine. Er zijn veel minder kansen op fouten met het tellen van naamstemmen, die bij potlood en papier moeten worden afgelezen, gepointeerd. U kent de risico's die daaraan verbonden zijn. Meer zal ik daarover niet zeggen.

Je moet een keuze maken. Als je digitaal stemt, zie je het geheel niet voor je. Maar als je je vergist, dan kun je dat verbeteren. De Standaard heeft melding gemaakt van een studie van professor Ackaert, die zegt dat er bij digitaal stemmen een iets grotere graad van moeilijkheid is voor oudere mensen, die niet vertrouwd zijn met het systeem. Hij zegt dat het aantal mensen die er niet mee om kunnen gaan, en zich om die reden onthouden of niet stemmen, afneemt. Dat groeit uit de samenleving.

Ik heb in mijn gemeente nog nooit elektronisch gestemd, maar ik heb het systeem bij de proefopstelling bij Binnenlandse Zaken gebruikt en ik vind het bijzonder gebruiksvriendelijk. Het biedt bovendien een dubbele controlemogelijkheid. Elk systeem heeft voor- en nadelen. De grote steden die nu geïnformatiseerd stemmen, zijn absoluut vragende partij om dat verder zo te doen.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Als ik tussen de lijnen kan lezen, is de kans reëel dat Izegem de kans zal krijgen om elektronisch te stemmen.

Minister Geert Bourgeois: Dat denk ik niet. Ik zit er niet in de meerderheid, maar ik krijg wel brieven van mensen uit de meerderheid om daar alstublieft ook elektronisch te kunnen stemmen.

De heer Jan Verfaillie: Hoeveel inwoners zijn er in Izegem?

Minister Geert Bourgeois: Izegem heeft een kleine 27.000 inwoners.

De heer Jan Verfaillie: Je bent er bijna.

Minister Geert Bourgeois: We zijn er bijna, maar nog niet helemaal.

De heer Jan Verfaillie: Als er enkele centrumsteden weigeren, dan komt u in pole position.

De voorzitter: Misschien kan dat een extra stok achter de deur zijn voor de vrijwillige fusie van gemeenten.

De heer Jan Verfaillie: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dit is het probleem met het hele dossier. Er zijn twee soorten gemeenten, gemeenten met meer dan 25.000 inwoners – van de initiële beslissing van de Vlaamse Regering –, en gemeenten met minder dan 25.000 inwoners. De Vlaamse Regering gaat ervan uit dat gemeenten met meer dan 25.000 inwoners uitzicht hebben op elektronisch stemmen. Gemeenten met minder dan 25.000 inwoners zijn probleemgemeenten. Er zijn al verschillende signalen gekomen, en dit is opnieuw een signaal.

Indien alle centrumsteden zouden weigeren, kan het zijn dat in alle kleine gemeenten wel elektronisch wordt gestemd, en in de centrumsteden niet. U zult de 20 procent voor de centrumsteden met de begroting van Vlaanderen zelf moeten dragen aangezien er toch minder moeten worden besteld, en de andere gemeenten met meer dan 25.000 inwoners toch niet elektronisch gaan stemmen. Ik dacht dat het die richting zou uitgaan.

Minister, komt er een decretaal initiatief om het systeem mogelijk te maken?

Minister Geert Bourgeois: Het decreet is klaar. Er is nog een vergadering van de interkabinettenwerkgroep en dan kunnen we daarmee doorgaan.

De voorzitter: Er zijn hier twee burgemeesters aanwezig. Ik herhaal mijn voorstel voor een vrijwillige fusie. Dan komen ze samen wel aan het nodige aantal inwoners om elektronisch te stemmen.

De heer Jan Verfaillie: We stemmen al allebei elektronisch, dus een vrijwillige fusie om het elektronisch stemmen mogelijk te maken, is niet aan de orde.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik zal vandaag geen verkeerd woord zeggen over Jan Verfaillie, want ik heb zijn hulp gekregen voor het WK cyclocross, zowel qua inzet van zijn politie als van zijn brandweer, waarvoor dank.

Minister, anderzijds wil ik er toch nog eens op aandringen dat uw technici dat bekijken. Misschien is het technisch mogelijk dat, wanneer de lijsten op het scherm verschijnen, de namen ook nog eens in hun geheel op het scherm verschijnen. Ik ken er zelf niet veel van, maar dat zou toch mogelijk moeten zijn.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Het is hetzelfde systeem als bij de federale verkiezingen. Je kiest een partij en daarna verschijnen alle namen. Dat is evident. Stel dat je dan merkt dat je je vergist hebt, omdat je op de heer Vanden Bussche wou stemmen en hij niet op de N-VA-lijst staat, kun je naar een andere lijst gaan. Of omgekeerd. *(Opmerkingen. Gelach)*

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de nota 'Externe audit van de Vlaamse lokale besturen: algemene principes en implementatiestrategie', principieel goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 9 december 2011 - 837 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Mijn vraag heeft betrekking op de externe audit van de Vlaamse lokale besturen. Dat is een concept waar ik zelf mee heb uitgepakt in beleidsbrieven en beleidsnota's. Ik ben zelf een supporter van de idee, het concept, de filosofie achter die externe audit. Ik denk dat dat de kwaliteit van het bestuur kan verbeteren.

Opmerkelijk in de nota van de Vlaamse Regering is vooral de financiering van het hele verhaal. Er wordt geschat dat de audit op kruissnelheid 5.800.000 euro zal kosten. Volgens diezelfde nota vindt de Vlaamse Regering dat de Vlaamse overheid 50 procent moet betalen, de gemeenten 45 procent en de provincies 5 procent. Het is hier alleszins opvallend dat de bijdrage van de gemeenten sowieso wordt afgehouden van het Gemeentefonds. Uiteindelijk wordt er, wanneer het systeem op kruissnelheid is, per jaar 2.600.000 euro afgehouden van het Gemeentefonds. Dat lijkt relatief gezien een beperkte afhouding op de totale budgettaire massa van het Gemeentefonds, maar het roept toch enkele principiële vragen op.

Minister, is het correct dat voor de financiering van de externe audit jaarlijks een deel budget van het Gemeentefonds, op kruissnelheid 2.600.000 euro, wordt afgehouden? Laat de Vlaamse Regering hiermee niet het Belfortprincipe vallen? Wat zullen hiervan concreet de gevolgen zijn voor de gemeenten? Hoe zal dat praktisch in zijn werk gaan, met een verrekening volgens een bepaalde sleutel of op een andere manier? Betekent dat dan ook dat de gemeenten de jaarlijkse verhoging met 3,5 procent zullen zien afnemen?

Minister, vreest u niet dat het afkomen van een jaarlijkse portie van het Gemeentefonds om beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering te kunnen realiseren een gevaarlijk precedent zou kunnen zijn? Het zou bijvoorbeeld andere ministers op een bepaald idee voor de financiering kunnen brengen. Gemeenten worden de facto gedwongen mee te betalen, door afhouding van 2.600.000 euro per jaar van het Gemeentefonds, voor een 'service' waarvoor zij niet kunnen kiezen, waar zij geen zeggenschap over hebben en waarvan zij de invulling misschien liever anders zouden zien.

Minister, hoe zult u omgaan met een mogelijke overlap inzake bevoegdheden van het auditcomité en het Rekenhof inzake de controle op de provincies? Controles op de provincies zullen dubbel gebeuren, namelijk zowel door het Rekenhof als door het nieuw op te richten auditcomité. Wordt hier niet gezondigd tegen het principe van de 'single audit' dat in alle beleidsbrieven van de minister naar voren werd geschoven?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Na een lang voorbereidingstraject, met adviezen van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST) en de Commissie Efficiëntiewinst Lokale Besturen (CELB) en diverse gesprekken met alle betrokkenen, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP), het Rekenhof en de Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA) heb ik eind vorig jaar, op 16 december 2011, aan de Vlaamse Regering een nota voorgelegd met de nieuwe principes van de externe audit voor de lokale besturen en met een implementatieschema van die principes.

Die nieuwe principes waren nodig omdat de huidige, niet in werking zijnde, bepalingen inzake externe audit zoals die zijn opgenomen in de organieke regelgeving door alle

betrokken partijen als onwenselijk en onhaalbaar worden beschouwd, ook en vooral op financieel vlak.

De door de Vlaamse Regering goedgekeurde nota – die overigens werd besproken met de VVSG en VVP en ook hun goedkeuring wegdraagt – bepaalt dat de kosten voor de externe audit worden geraamd op 5,8 miljoen euro op jaarbasis, gegeven een bepaald takenpakket en gegeven een audit van 1 keer per lokale bestuursperiode bij alle organisaties die onder deze audit ressorteren, namelijk gemeenten, OCMW, provincies, autonome gemeente- en provinciebedrijven en OCMW-verenigingen. Verder bepaalt de nota dat die kosten worden verdeeld tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen zelf, elk voor 50 procent. De 50 procent voor de lokale besturen worden verdeeld tussen de gemeenten, 45 procent, en de provincies, 5 procent.

De 50 procent van de Vlaamse overheid, 2,9 miljoen euro op kruissnelheid, zal worden gecompenseerd op personeelskredieten van de Vlaamse beleidsdomeinen, vooral van het beleidsdomein bestuurszaken. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (ABB) en het departement Bestuurszaken zijn daarvan op de hoogte. Het wordt een moeilijke oefening, maar ik wil dat ze slaagt.

De 2,9 miljoen euro die de lokale overheden moeten bijdragen zullen worden gecompenseerd door een recurrente afhouding op het bedrag van het Gemeentefonds, 45 procent van de kostprijs, en van het Provinciefonds, 5 procent van de totale kostprijs. Het is dus correct dat het Gemeente- en het Provinciefonds worden aangesproken.

Aangezien voor de externe audit een geleidelijk invoeringstraject wordt vooropgesteld, met een effectieve start in 2013 en de kruissnelheid pas in 2016, betekent dit de volgende compensaties ten voordele van een dotatie aan de nieuwe auditdienst: in 2013 580.000 euro, in 2014 1.740.000 euro, in 2015 3.480.000 euro en in 2016 5.800.000 euro. Daarbij moet telkens de helft van die bedragen worden gerekend voor de afhouding van de fondsen.

Met betrekking tot het aanspreken van het Gemeentefonds: dit betreft, in vergelijking met de totaliteit van het Gemeentefonds, echt wel een peulschil. Op kruissnelheid gaat het om 0,012 procent van het Gemeentefonds. Deze nota, inclusief de wijze van financiering, heeft de instemming van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

Het principe dat de lokale besturen mee betalen is niet nieuw. Dit is iets met betrekking tot de externe audit dat we wel hebben behouden. Artikel 268, dat tijdens de vorige regeerperiode op uw voorstel, mijnheer Keulen, werd goedgekeurd, bepaalt: “De gemeenten dragen bij in de kosten van de externe audit onder de voorwaarden die bepaald worden door de Vlaamse Regering.” In de memorie van toelichting bij dit artikel schreef u: “Het zal vooral de gemeente zijn die de vruchten plukt van de externe audit. Dat verantwoordt waarom een deel van de kostprijs van de audit op de gemeenten wordt verhaald. Dit artikel biedt daarvoor een decretale basis.” In uw nota, die u destijds aan de Vlaamse Regering hebt bezorgd naar aanleiding van de principiële goedkeuring van het Gemeentedecreet, staat te lezen dat de totale kostprijs van de audit geraamd wordt op 2.399.200,96 euro. Met alle respect, die ramingen kloppen niet: wij hebben dat onderzocht. Mijnheer Keulen, u schreef erbij dat het de bedoeling is de helft te recupereren op de gemeenten. Dat principe is gebleven, met dien verstande dat de provincies in dit geval ook een deel moeten bijdragen.

Er is natuurlijk een mogelijkheid om dat op een andere manier te doen. Gelet op het zeer geringe bedrag wil ik niet dat er daardoor administratieve overlast wordt gecreëerd. Als we aan elk van de 308 gemeenten en OCMW's en intergemeentelijke verenigingen en provincies telkens een factuurtje moeten bezorgen voor een bedrag op kruissnelheid dat u kent – dat zal een poespas van jewelste geven. Het lijkt mij veel eenvoudiger om dit op die wijze te doen, met een heel minieme afhouding van de fondsen die u kent en die inderdaad elk jaar met 3,5

procent groeien. Het gaat om 0,012 of 0,013 procent, naargelang van het bedrag dat elk jaar, na de verhoging met 3,5 procent, het bedrag zal zijn van het fonds.

Mijnheer Keulen, we gaan naar een heel ander systeem van externe audit dan wat u had ontworpen. Dat staat in mijn beleidsnota. We hebben dat hier herhaaldelijk aan bod laten komen. Conceptueel was dat systeem onwenselijk omdat de taken die worden toevertrouwd aan de externe audit, geen deel uitmaken van de klassieke audittaken en niet sporen met het 'single audit'-principe, dat bepaalt dat controleactiviteiten slechts door één actor worden uitgevoerd en dat er dus zo weinig mogelijk of geen overlap mag bestaan tussen de verschillende controleactoren en hun activiteiten.

U weet dat de controle van de jaarrekening al intern in de gemeenten gebeurt. Er zijn de schepenen van Financiën, het schepencollege, de ontvanger en de gemeenteraad. De controle gebeurt extern door de provinciegouverneur, in het kader van het bestuurlijk toezicht. De controle en attestering van de jaarrekening worden in het Gemeentedecreet beschouwd als een taak voor de externe audit. Het toezicht op de wettelijkheid en de regelmatigheid van de handelingen van de lokale besturen is een taak die door het toezicht wordt uitgevoerd. De meerwaarde die de externe audit hier zou kunnen bieden, lijkt niet op te wegen tegen de bijkomende lasten die dit met zich mee zal brengen.

Ik word daarin gesteund door alle adviezen. Iedereen zegt dat het echt zinloos is om nog eens, bovenop, een controle te doen van de jaarrekeningen. Er zijn nu al diverse actoren intern daarmee bezig: de gemeenteraad en de gouverneur doen de controle. De auditering moet een andere taak krijgen. U weet dat de controle op de kassen van de rekenplichtigen een taak is die integraal deel uitmaakt van het interne controlesysteem van een lokaal bestuur.

De externe audit, zoals nu uitgewerkt in de organieke decreten, impliceert bovendien enorme praktische en financiële problemen. De talrijke taken die jaarlijks bij alle lokale besturen zouden moeten worden uitgevoerd, vergen de uitbouw van een enorm extra ambtenarenkorps. We zullen nu al bijzonder hard moeten sleuren om in het kader van de beperking van het overheidspersoneel over te gaan tot compensatie. Ik heb de opdracht gegeven zowel aan het agentschap als aan het beleidsdomein Bestuurszaken om gradueel ervoor te zorgen dat we met de vrijgekomen eenheden in ons beleidsdomein dat nieuwe keurkorps van auditors kunnen vormen. Elk jaar nog eens die rekeningen controleren, dat zou geen zin hebben.

De visies van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (Vlabest) en de Commissie voor Efficiënte Lokale Besturen (CELB) zijn identiek met de mijne. Voorzitter, ik heb dit al herhaaldelijk kunnen toelichten en bespreken in de commissie.

Het afkomen van het Gemeentefonds lijkt mij geen gevaarlijk precedent. Het principe is verworven. We hebben daarover gepraat, het lag decretaal vast dat dit een cofinanciering wordt. 'Fifty-fifty' is nu de regel geworden. Dat is al lang aanvaard. Het lijkt mij het eenvoudigste systeem om de financiering op die manier te doen, veeleer dan over te gaan tot tal van kleine facturaties waardoor ongetwijfeld in het agentschap en bij de gemeenten zelf een administratieve overlast zou worden veroorzaakt.

Ik kom tot uw interessante vraag met betrekking tot de overlap inzake bevoegdheden met het Rekenhof. De gewesten zijn bevoegd om de organisatie en de werking van de provincies te regelen. Zij zijn ook bevoegd voor het bestuurlijk toezicht.

Met het oog op de doorzichtigheid van de bestuurlijke organisatie is het wenselijk op de provinciebesturen maximaal dezelfde regels van toepassing te maken als op de gemeentebesturen. De Raad van State heeft geadviseerd dat we niet mogen raken aan de bevoegdheid van het Rekenhof bij de controle op de provincies. De Vlaamse decreetgever kan de taken van het Rekenhof dus niet uitbreiden of veranderen. Dat betekent dat de federale bepalingen betreffende het Rekenhof blijven bestaan naast de bepalingen van het Provinciedecreet die de externe audit ook van toepassing zullen maken op de provinciebesturen.

Ik heb me afgevraagd waar dat vandaan komt. Ik vermoed dat het komt uit de periode dat er een band was tussen de provincies en de Senaat, maar die is al lang voorbij. Als gevolg van de Lambermontakkoorden zijn dit lokale besturen. Het lijkt me dus echt een anomalie te zijn. Ik zeg niet dat de controle die het Rekenhof doet, niet nuttig is. Begrijp me niet verkeerd, maar ik vind niet dat dit daar moet gebeuren. Ik denk dat we daar zelf bevoegd voor moeten kunnen zijn. Net zoals de gemeentelijke rekeningen door de gouverneur worden gecontroleerd, zou men bijvoorbeeld naar een systeem kunnen gaan waarbij de provinciale rekeningen worden gecontroleerd door het agentschap, door de Vlaamse Regering die de hogere bestuurlijke toezichthouder is.

Het moet natuurlijk de bedoeling zijn om ook voor de provincies het principe van de single audit te laten gelden en dubbele controles te vermijden. Momenteel oefent het Rekenhof ten aanzien van de provincies de volgende opdrachten uit: het verstrekken van een voorafgaand advies over het meerjarenplan en het budget, het controleren van de jaarrekening. Waar de gewesten ‘verantwoordelijk’ zijn binnen entiteit 2 voor de ESR-vorderingsaldi, is het een federale instantie die de controle doet. Het zou veel logischer zijn om dat op gewestelijk vlak te doen. Het Rekenhof doet een steekproefsgewijze a posteriori controle van individuele vastleggings- en ordonnanceringsdossiers, horizontale of thema-audits, de controle van de kas en van de eindrekening van de rekenplichtigen. Deze taken overlappen slechts zeer gedeeltelijk met de opdrachtschrijving van de externe audit zoals die nu wordt uitgewerkt, met name: een evaluatie van het systeem van interne controle van de lokale besturen, inclusief de processen die leiden tot de beleids- en beheersrapportering en ad-hocopdrachten in het kader van specifieke behoeften.

Ik heb dus de auditering zoals die nu in de organieke decreten staat, volledig omgevormd. In ons concept gaat het nu over een audit zoals die op het Vlaamse niveau gebeurt met IAVA. We gaan de externe processen van de gemeenten laten auditeren, bijvoorbeeld: verlopen de financiële processen op een performante manier, hoe ga je om met overheidsopdrachten?

De audit, zoals die in het Gemeentedecreet staat, om de rekeningen nog eens dubbel te controleren, is zinloos en kost een fortuin. We gaan dus over naar een evaluatie van de eigen interne systemen van de gemeenten en natuurlijk forensische opdrachten bij klachten en dergelijke meer wat IAVA nu ook met goed gevolg doet. Uiteraard betekent dat niet dat de verhouding tot de controles door het Rekenhof geen aandachtspunt moet zijn bij de verdere uitwerking van de externe audit. Het ligt voor de hand dat er hieromtrent ook werkafspraken gemaakt moeten worden tussen de externe audit en het Rekenhof, zoals er nu ook een protocol of vorm van afspraken bestaat tussen IAVA en het Rekenhof wat betreft de controle/auditering van de Vlaamse overheid.

Er zal dus overleg worden georganiseerd met het Rekenhof om dubbele controles te vermijden. Het Rekenhof zal bij de organisatie van zijn activiteiten rekening moeten houden met de nieuwe bepalingen van het Provinciedecreet. Overleg zal dus zeker nodig zijn en is overigens reeds informeel gebeurd. De federale overheid is bevoegd om te onderzoeken in welke mate de opdrachten van het Rekenhof ten opzichte van de provincies desgewenst aangepast moeten worden aan de realiteit van de externe audit, wanneer die eenmaal ingevoerd zal zijn.

Wat mij betreft, is dat ook een punt. Mijnheer Keulen, toen u er daarstraks nog niet was, heb ik een punt aangekaart waarover ik overleg zal plegen met federaal minister Milquet. Ik weet dat het een beetje raar is, maar ik vind het een zaak van goed bestuur dat men zou meestappen in een systeem waarbij de gewesten die de verantwoordelijkheid dragen, ook de verantwoordelijke instantie zouden zijn voor de controle in extenso op de provinciebesturen. Er is dus een zekere overlap. De problemen rond IAVA en de single audit zijn opgenomen met het Rekenhof. Men is bereid om tot afspraken te komen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Minister, zoals ik al zei, ben ik altijd al iemand geweest die een supporter was en is van de externe audit. Ik geloof dat dat inderdaad de kwaliteit van het bestuur van de dienstverlening en de organisatie op het lokale niveau kan vergroten en verbeteren. Dat is het belangrijkste bestuur, want het staat het dichtst bij de mensen.

Los van de ordegrrootte van de bedragen ten aanzien van het globale bedrag dat in het Gemeentefonds zit, blijf ik erbij dat het toch een gevaarlijk precedent kan zijn wanneer men vanuit Vlaanderen automatisch begint geld af te halen van het Gemeentefonds omdat men zegt dat het een dienstverlening is die alle gemeentebesturen ten goede komt en dat men dus een voorschot neemt op wat de gemeentebesturen moeten betalen.

Ik zeg niet dat u slechte bedoelingen hebt. Maar het zou kunnen dat collega's die in bepaalde niches actief zijn en die het belangrijk vinden dat het op het lokale niveau gebeurt, om zeker te zijn dat ze hun project gefinancierd krijgen, opnieuw die weg inslaan en het dan maar laten financieren door dat automatisch af te houden van het Gemeentefonds. Daar moeten we heel erg beducht voor zijn. Dat kan een gevaarlijk precedent zijn en daar wil ik de collega's voor waarschuwen. We moeten erop letten dat dit niet te gemakkelijk een vervolg krijgt, want voor je het weet, is ook daar het einde zoek.

Het verhaal van de dubbele audit hebt u in het lang en breed toegelicht. Het zou het eenvoudigste zijn dat u met de federale verantwoordelijke minister Milquet tot een werkafpraak kunt komen, zodat u, voor het institutioneel allemaal op punt staat, praktisch al tot een modus operandi komt waarbij de dubbele audit zich niet voordoet.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik wil me aansluiten bij onze wakkere collega Keulen. Ik ben ook geschrokken van wat ik hier heb gelezen. Het is toch een principe dat zeker geen navolging verdient. Men zoekt altijd het geld waar dat het gemakkelijkst te vinden is en waar er de minste weerstand is. Als je het zelf aan de basis kunt afhouden, is dat natuurlijk het gemakkelijkste.

Het is een heel slecht principe. Dan heb ik liever dat de facturen aan de gemeente rechtstreeks worden opgestuurd, dan zal iedereen beseffen waar het geld aan wordt besteed en hoeveel een dergelijke audit kost. Dat is een beter principe dan dat men het afhoudt.

Ik begrijp dat het gemakkelijker is voor de Vlaamse overheid, maar voor de gemeentelijke overheden is dat zeker niet gemakkelijker. Een factuur bijbetalen met een berekening erbij, hoe je eraan komt en wat precies het aantal uren is waarin er aan controle wordt gedaan voor een bepaalde gemeente, zou duidelijker zijn. Dat wordt trouwens ook meestal gedaan. Een notaris bijvoorbeeld moet ook rechtstreeks betalen aan de bedrijfsrevisoren. Dan krijg je een factuur met het aantal uren en dan weet je zeer goed hoeveel die controle heeft gekost. Hier weet geen enkele gemeente wat die controle heeft gekost.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Keulen, onder uw regeerperiode is er een precedent ontstaan met de extra Eliacompensatie en de mogelijke compensatie op het Gemeentefonds. Het is echt niet nieuw. Nog eens, dit is een systeem dat werkbaar is, mijnheer Vanden Bussche. Het is ook doorgesproken met de gemeenten. Het gaat over heel minieme bedragen. Als je daarvoor gaat factureren, zit je in een administratieve poespas van jewelste.

Daarenboven wil ik erop wijzen dat alle principes van auditing ervan uitgaan dat je niet de gebruiker laat betalen. Je moet naar een zeer onafhankelijke auditinstantie gaan als je dat niet kunt koppelen aan facturatie. Dit is een zeer onafhankelijk systeem met een auditor die over hooggeschoolde krachten beschikt. Dat is op dat moment een partner van de gemeente. Dat is niet iemand die de rekeningen komt controleren, maar dat gebeurt met het oog op de verbetering van de processen.

Zoals de heer Keulen destijds heeft geschreven, worden de gemeenten daar beter van. Het is net zoals wij dat hebben op Vlaams vlak. Als er een audit gebeurt van onze agentschappen of

onze entiteiten, is het net de bedoeling om aanpassingen door te voeren, processen te verbeteren, hogere maturiteitsgraden te bereiken en dergelijke meer. Dat is hier ook de bedoeling, en dat zal zijn met een totaal onafhankelijk auditcomité, zoals dat ook bij IAVA gebeurt. We hebben uiteindelijk een formule gevonden die ook door de provincies en gemeenten wordt gesteund. We zijn afgestapt van het systeem van dubbele controle van de rekeningen. De modaliteit van betaling is de eenvoudigste manier en door de aard en de omvang van de bedragen, is daar ook geen discussie over.

De heer Marino Keulen: Minister, u zei dat er onder mijn bestuur een precedent was. Welk was dat, als ik vragen mag?

Minister Geert Bourgeois: Bij de extra Eliacompensatie. Wie het fiscaal pact niet naleefde, kreeg ook een sanctiemogelijkheid van afhouding via het Gemeentefonds.

De heer Marino Keulen: Dat is ten eerste niet gebeurd en het gaat ten tweede over extra's bovenop het Gemeentefonds.

Minister Geert Bourgeois: Ik heb het fiscaal pact moeten toepassen dat destijds was gesloten. Dat is wel gebeurd.

De heer Marino Keulen: Maar dat gaat over extra's bovenop het Gemeentefonds. Het was een surplus van het Gemeentefonds. Dat mag u toch niet op dezelfde lijn stellen. U kunt dat proberen, maar dat zal door de feiten toch heel snel worden tegengesproken. Dat is niet het echte Gemeentefonds, het kwam er bovenop. Dat is los van het Gemeentefonds als zodanig.

Minister Geert Bourgeois: Het was ook een principe van afhouding. Ik zal het niet gelijkstellen, mijnheer Keulen.

De heer Marino Keulen: Het is niet het Gemeentefonds. Met alle respect, minister, dit is goed geprobeerd, maar dat mag u niet doen. Dit is intellectueel niet correct. Dan moet ik weer kijken naar wat u zegt en dan kijken naar de praktijk. Dan blijkt dat het niet klopt wat u zegt. Daar hebben we vorige week een hele discussie over gehad. Doe uzelf dat nu niet aan.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Keulen, nu volg ik u niet meer. We zitten in een politieke discussie. U verdedigde het systeem.

De heer Marino Keulen: Maar het ging niet van het Gemeentefonds af, het ging over wat er bovenop kwam van Elia.

Minister Geert Bourgeois: Ik begrijp dat u het lastig hebt. Van het systeem dat u ingevoerd hebt, wordt brandhout gemaakt door alle deskundigen, door de gemeenten, door de provincies. Het is een onwerkbaar systeem, een slecht concept, onbetaalbaar. U hebt de berekening niet goed gemaakt. U focust nu op één aspect. Goed, u kunt daar een andere mening over hebben, en de heer Vanden Bussche evenzeer. Hij zegt dat we dat moeten factureren. Ik zeg dat dat uit algemene principes van audit niet wordt gedaan. Dat gebeurt ook niet bij de Vlaamse overheid. Agentschappen en entiteiten die geauditeerd worden, krijgen daar geen factuur voor. Er is een algemene factuur voor de Vlaamse overheid. Je kunt gaan naar een dergelijk systeem, maar ik verdedig het andere systeem.

Ik geef toe dat het systeem van de afhouding bij de extra Eliacompensatie gefocust is op welbepaalde gemeenten. Het is een sanctiesysteem dat hier niet mee vergelijkbaar is. Ik bedoel dat zulke afhoudingen mogelijk zijn.

De voorzitter: Mijnheer Keulen, u hebt het laatste woord.

De heer Marino Keulen: Die laatste opmerking geeft de juiste nuance weer. Geen enkel probleem, dat is sportief.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■